

ANSAMBL NARODNIH PLESOVA I PJESAMA HRVATSKE LADO
TRG MARŠALA TITA 6a
10 000 ZAGREB

STRATEŠKI PLAN 2016. - 2018.

Zagreb, srpanj 2015.

SADRŽAJ

1. UVOD
  - 1.1. IZRADA STRATEŠKOG PLANA (RADNA SKUPINA I POLAZNI TEMELJI)
  - 1.2. O ANSAMBLU LADO
  - 1.3. SHEMATSKA STRUKTURA ORGANIZACIJE
  - 1.4. RESURSI
2. VMOST ANALIZA (Analiza vizije, misije, ciljeva, strategija i taktika)
  - 2.1. VIZIJA
  - 2.2. MISIJA
  - 2.3. CILJEVI
3. SWOT ANALIZA (Analiza snaga, slabosti, prednosti i nedostataka)
4. PESTLE ANALIZA (Analiza političkih, ekonomskih, društvenih, tehnoloških, zakonskih i etičko/ekoloških čimbenika)
5. ANALIZA KLJUČNIH FAKTORA
6. STAKEHOLDER ANALIZA (Analiza zainteresiranih strana)
7. KONKURENCIJA U INOZEMSTVU
8. ANSOFF MATRICA¹ STRATEŠKOG RASTA

---

¹ Igor Ansoff; *Corporate strategy* (1968) – najkorištenija metoda za izradu strategije rasta organizacije kroz matricu postojećih i novih tržišta i proizvoda organizacije.

1. UVOD

1.1. IZRADA STRATEŠKOG PLANA

Ovaj strateški plan je vanjska narudžba prema postojećem Strateškom planu 2013 - 2015 koji je trebalo ažurirati s ciljem pokretanja strateškog razvoja u Ansamblu narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO kako bi se utvrdilo postojeće stanje te očekivani rezultat. Razmatranjem svakog zasebnog segmenta poslovanja strukturirani su Opći ciljevi razrađeni na Posebne ciljeve, utemeljenja i taktike. Zatim su se inputi analizirali, a rezultati su prikazani u tablicama i pratećim opisima. Strateški plan pritom uklapa sastavni dio osnovne Ladove strategije - očuvanje hrvatske plesne i glazbene baštinske kulture.

Verzija	Što je nastalo?	Datum izrade verzije	Autor poglavlja ili potpoglavlja (abecednim redom)
0.1.	Kompletno poglavlje uvoda	01.06. - 12.06.2015.	Željka Hadžić, Ina Kostelac, Strateški plan 2013-2015, Livija Zgurić
0.2.	VMOST analiza	31.06. - 04.07.2015.	Matija Auker, Krešimir Dabo, Vedran Drobina, Mario Ferenčak, Tena Franjić, Ivan Ivančan, Ina Kostelac, Strateški plan 2013-2015, Livija Zgurić
0.3.	SWOT i PESTLE analiza, analiza ključnih faktora, stakeholder analiza, konkurencija u inozemstvu, ansoff matrica	05.07. - 16.07.2015.	Ina Kostelac, Strateški plan 2013-2015

1.2. O ANSAMBLU LADO

Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO² je javna ustanova u kulturi koja obavlja djelatnost od posebnog značenja za Republiku Hrvatsku u skladu sa Zakonom o ustanovama, Zakonom o upravljanju javnim ustanovama u kulturi te drugim pozitivno pravnim propisima Republike Hrvatske.³

Osnivač Lada je Republika Hrvatska, a osnivačka prava obavlja Ministarstvo kulture temeljem posebne ovlasti vlade Republike Hrvatske, klasa 025-04/94-01/01 od 25.05.1994. godine.⁴

LADO je jedini nacionalni profesionalni folklorni ansambl u Hrvatskoj, osnovan 1949. godine s ciljem njegovanja i glazbeno-scenskog predstavljanja hrvatske plesne i glazbene tradicije u Hrvatskoj i svijetu na visokoj umjetničkoj razini.

Uz osnovnu djelatnost, a to je umjetničko stvaralaštvo i reproduktivno izvođenje, LADO obavlja i sljedeće djelatnosti:

1. prikuplja, uređuje i čuva narodne nošnje, glazbala i druge narodne rukotvorine
2. prikuplja i čuva umjetničke obrade plesnog i glazbenog folklora, brine se o izradi detaljnih i vjernih opisa koreografija, odnosno partitura, koje pohranjuje u zbirku dokumenata kao dokumentarnu potvrdu svog umjetničkog djelovanja
3. brine se o umjetničkom i stručnom usavršavanju svojih radnika
4. izdaje informativno promidžbene i reklamne materijale
5. vrši produkciju i prodaju audio, video i foto materijala iz područja svog osnovnog djelovanja
6. pruža stručnu pomoć amaterskim folklornim ansamblima u zemlji i inozemstvu⁵

Ansambl LADO je u svojoj misiji promicanja hrvatske plesne i glazbene tradicije u 66 godina umjetničkog djelovanja izveo oko 5000 nastupa u Hrvatskoj i 45 zemalja svijeta nastupivši na najpoznatijim svjetskim pozornicama od Royal Albert Halla u Londonu, Palais des Beaux Arts u Bruxellesu, Strathmore Theatrea u Washingtonu, Roy Thomson Halla u Torontu do Mann Auditoriuma u Tel Avivu, Opera House u Kairu, Town Halla u Sydneyju i Nakano Sun Plaza Halla u Tokiju. Od samih početaka vrijednost i bogatstvo hrvatske tradicije kao neraskidivog dijela nacionalnog identiteta Ansambl

---

² u daljnjem tekstu skraćeno Ansambl LADO ili LADO.

³ iz Statuta Ansambla LADO, čl. 1.

⁴ iz Statuta Ansambla LADO, čl. 2.

⁵ iz Statuta Ansambla LADO, čl. 9.

predstavlja i na renomiranim međunarodnim festivalima, svjetskim izložbama EXPO i raznim svečanim događanjima na kojima se promoviraju Hrvatska i hrvatska kultura.

Umjetnički korpus Ansambla LADO čini 39 vrhunskih plesača (17 plesača i 22 plesačice) koji su istodobno i izvanredni pjevači, a 14 vrsnih glazbenika svira pedesetak tradicijskih i klasičnih instrumenata.

Ladov imponantan repertoar⁶ broji više od 140 koreografija i oko 1000 vokalnih, instrumentalnih i vokalno-instrumentalnih brojeva svjetovne i sakralne glazbene tradicije raznih krajeva Hrvatske i područja izvan domicilne domovine Hrvatske koja Hrvati naseljavaju već stoljećima - Bosna i Hercegovina, Vojvodina, Crna Gora, Gradišće u Austriji... Takav bogat repertoar⁷ rezultat je čudesnog bogatstva i raznolikosti folklornog izraza na tako malom prostoru⁸, ali i suradnje s najpoznatijim hrvatskim etnokoreolozima, koreografima, folkloristima, etnomuzikolozima, glazbenim pedagogima, skladateljima i dirigentima. Uz Ladova najplodnijeg i najuspješnijeg koreografa Zvonimira Ljevakovića te dr. Ivana Ivančana, najveći trag na Ladov plesni i glazbeni repertoar i visoke umjetničke dosege Ansambla ostavili su: Emil Cosseto, Dinko Fio, Božo Potočnik, Marijan Makar, Ljubo

---

⁶ Detaljan opis Ladova programa daje umjetnički direktor Ansambla LADO Ivan Ivančan u monografiji *LADO hrvatsko nacionalno blago*, Školska knjiga i LADO, 2009..

⁷ O bogatom programu Ansambla LADO vrlo afirmativno govori i američki stručnjak za ples Anthony Shay: „Večer za večer, punih tjedan dana, vraćao sam se zanosnim nastupima Ansambla LADO, uzbuđenju koje su donosili njihovi glasovi i maestralna posvećenost svakom detalju. Godinama nakon toga nastavio sam odlaziti na godišnja hodočašća u Hrvatsku kako bih doživio ono što je za mene predstavljala čarolija Lada. Za razliku od programa ansambla Ballet Folclorico ili Moiseyev, LADO stalno izvodi nove koreografije što je iznenađujuće s obzirom na bitno ograničeniji proračun i financijske resurse Republike Hrvatske i Grada Zagreba, koji su primarni financijski izvori za LADO. Unatoč tome, njihov repertoar je znatno veći od onih u Ballet Folclorico i Moiseyev...” u knjizi *Choreographic Politics: State Folk Dance Companies*, str. 109.

Anthony Shay autor je mnogobrojnih poznatih naslova (*Choreophobia Solo Improvised Dance in Iranian World* (1999), *Belly Dance: Orientalism, Transnationalism*, te *Harem Fantasy, Choreographing Identities: Folk Dance, Ethnicity And Festival in the United States And Canada* i *Choreographic Politics: State Folk Dance Companies, Representation and Power*). Diplomirao je antropologiju, folklor i mitologiju te teoriju i povijest plesa. Dobitnik je stipendije James Irvine Foundation za ples i koreografiju. a 2002. godine Umjetničko vijeće Kalifornije (*California Arts Council*) dodijelilo mu je prestižnu nagradu za životno djelo za izniman doprinos plesu.

Njegova knjiga *Plesna politika - državni ansambli narodnih plesova, zastupanje i moć* (*Choreographic Politics – State Folk Dance Companies, Representation and Power*, Wesleyan University Press Middletown, Connecticut, 2002) je prva knjiga koja se bavi pitanjem folklornih ansambala koje sponzorira država te njihovom strukturom. Knjiga *Plesna politika* propituje repertoare, izvedbe i koreografske strategije tih ansambala unutar političkog, društvenog, rodnog i etničkog konteksta u kojem je svaki od njih nastao. Uz to, Shayevo istraživanje uključuje pogled na glazbu, nošnje i mnoge umjetničke ravnatelje i koreografe. Za tu publikaciju Skupština za istraživanje plesa (Congress on Research in Dance's – CORD) iz Birminghama, Alabama, SAD-e, dodijelila mu je 2003. godine prestižnu nagradu za iznimnu publikaciju (*Outstanding Publication Award*) te priznanje *Kurt Weill Prize, Honorable Mention*.

⁸ Na iznimnu raznolikost hrvatskog folklora utjecao je zemljopisni položaj Hrvatske koji na tako malom prostoru uključuje četiri etnokoreološka područja: alpski, panonski, dinarski i jadranski, kao i njezina bogata, iako često i mukotrpa povijest.

Stipišić Delmata, Tomislav Uhlik, Bojan Pogrmilović, Ivo Šulina, Branko Šegović, Vido Bagur, Joško Čaleta, Dražen Kurilovčan i Ivan Ivančan ml.⁹

Uz scensko predstavljanje umjetnički obrađene hrvatske glazbene i plesne baštine kao osnovne programske odrednice, LADO je u posljednjih desetak godina ostvario nekoliko projekata kojima se folklornu umjetnost željelo prikazati u suvremenijim glazbeno-scenskim oblicima. Cilj je tih projekata bio približiti se mlađoj publici koja u današnje doba visoko razvijene tehnologije drukčije živi, drukčije komunicira (Facebook¹⁰, Youtube...) i drukčije se umjetnički izražava. Neki od njih su album LADOElectro Hrvoja Crnića Boxera i Borisa Harfmana, folklorni balet s pjevanjem *Veronika Desinićka* na glazbu Davora Bobića i u koreografiji Dinka Bogdanića, koreografije *Jedna pura, dva pandura* Rajka Pavlića te *Tanec* Borisa Harfmana.

LADO danas na najbolji način opisuje poznata etnologinja Zorica Vitez: „Nedvojbeno je da Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO šezdeset godina, u zemlji i inozemstvu, uspješno promiče hrvatsku kulturu. LADO istodobno predstavlja prošlost i suvremenost: hrvatsku tradicijsku plesnu i glazbenu baštinu, ali i suvremene oblike njezina života. Jer, LADO je upravo to – suvremeni odraz negdašnjih glazbenih i plesnih praksi hrvatskoga naroda, odnosno njihova interpretacija namijenjena prikazivanju na pozornici i u audiovizualnim medijima.“¹¹

Osobitost Lada njegove su iznimne izvedbene mogućnosti, što ga čini jedinstvenim u svijetu. Naime, LADO se, iako ponajprije plesni folklorni ansambl, razvio i u vrhunski folklorni zbor osposobljen za samostalne vokalne i vokalno-instrumentalne nastupe. Tako američki stručnjak za plesnu umjetnost Anthony Shay ističe: „Ples i jednostavno kretanje praćeno pjevanjem, radije nego stavljanje naglaska na iskorištavanje publike spektakularnim plesnim nastupom, zajedničkim većini drugih ansambala. Nisam nikada vidio da ijedan državni plesni ansambl pridaje jednaku važnost pjevanju kao i plesu te da koristi plesače kao pjevače.“¹²

---

⁹ Nezahvalno je izdvojiti samo neke suradnike, svaki je od njih dao svoj doprinos, pa su spomenuti samo oni najznačajniji.

¹⁰ LADO od 2010. godine ima svoj Facebook profil koji trenutačno broji više od tisuću članova, a njihov je broj u neprekidnom porastu.

¹¹ *LADO - hrvatsko nacionalno blago*, Školska knjiga i LADO, 2009, str. 143.

¹² *Choreographic Politics: "State Folk Dance Companies"*, Wesleyan University Press Middletown, Connecticut, 2002, str. 109.

Unutar Ansambla djeluju i muška vokalna skupina *Vokalisti Lada* koja njeguje glazbeni izričaj dalmatinskog podneblja (obala i zaleđe), ženski zbor *Ladarice* i *Orkestar Lada*, osposobljeni za samostalne koncerte.

Potvrda visokih glazbenih mogućnosti Ansambla su sudjelovanje Lada na VI. svjetskom simpoziju zbornske glazbe u Minneapolisu u SAD-u 2002. godine, nagrada *Orlando* za izniman umjetnički doseg u glazbenom dijelu programa 54. dubrovačkih ljetnih igara (2003); nagrada *Ivan Lukačić* za najviši izvođački doseg na 34. varaždinskim baroknim večerima (2004) i za etnomuzikološki rad i očuvanje hrvatske glazbene baštine (2014).

. Vrijednost posljednjih dviju nagrada je ponajprije u tome što je prvi put tim vrijednim nagradama nagrađen ansambl koji njeguje folklornu glazbu, čime se utjecalo i na vrednovanje tradicijske glazbe u krugovima koji prednost daju klasičnoj glazbi. **Rezultat rada na glazbenom izričaju je i bogata diskografija od 31 albuma**, od kojih su pojedini nagrađeni i najvišom hrvatskom diskografskom nagradom *Porin*. Naime, LADO je do sada nagrađen s 24 *Porina*, među kojima i *Porinom* za životno djelo (2002).

Treba istaknuti da je LADO, u suradnji s HRT-om, **snimio glazbene filmove *Hodi duša*, potom *Veseli se, o, Marija* i *Kalvariju***, nekoliko novogodišnjih emisija i dokumentarnih filmova. 2014. godine snimljen je glazbeni film *Narodil se mladi Kralj* u suradnji sa HTV-om i Nanom Šojlev (redateljica i scenaristica).

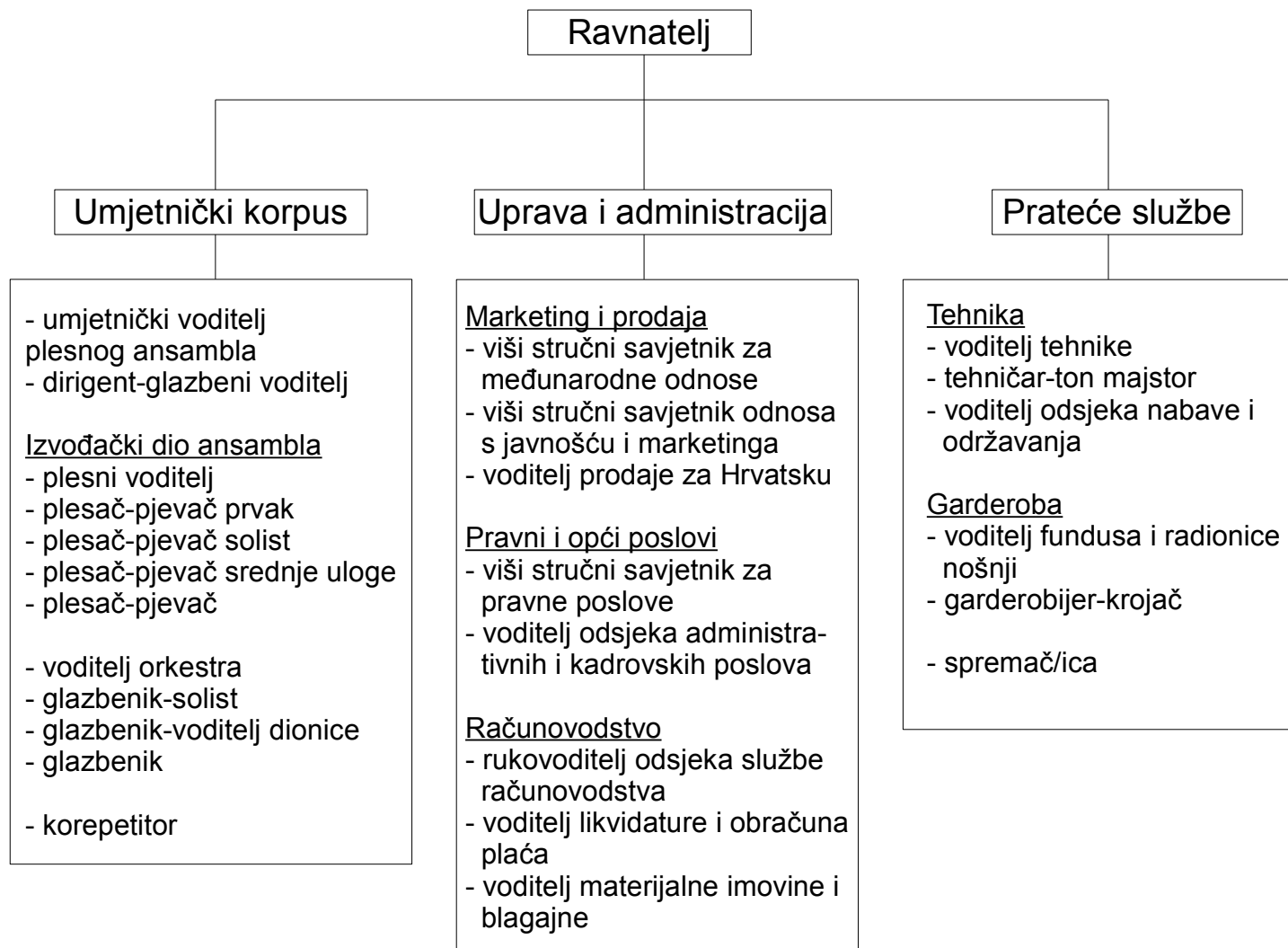
LADO posjeduje iznimno vrijedan fondus s više od 1200 većinom originalnih kompleta narodnih nošnji, od kojih su neki stariji od 100 godina. Stoga su nastupi Lada ujedno i revije narodnog ruha, a u svijetu se Ansambl često naziva i „putujućim muzejom“.

LADO, iako ponajprije izvođački ansambl, ima i edukacijski karakter pa kontinuirano izvodi programe prilagođene za učenike i djecu u vrtićima. Obnovljena je suradnja sa Hrvatskom glazbenom mladeži u 2014. godini koja će se nastaviti i narednih godina, kao i suradnja s Agencijom za odgoj i obrazovanje s kojom LADO provodi edukaciju nastavnika i odgajatelja. U sklopu Folklornog centra Lada djeluje radionica sviranja na tradicijskim instrumentima koja tijekom međunarodnih turneja održava plesne i glazbene radionice, organizira kulturne događaje kojima se promovira narodna baština, poput koncerata, promocija i izložbi.

Uspješne nastupe Lada, od osnutka do danas, pratile su i mnogobrojne nagrade i priznanja. Tako je primjerice, davne 1954. LADO osvojio prvu nagradu na Međunarodnom festivalu u Llangollenu u Velikoj Britaniji. Slijedile su diplome časti gradova Santiaga, Punta Arenasa, Antofagaste, zahvalnice Los Angelesa i Frankfurta, ključ grada Clevelanda, diploma Međunarodnog festivala u Corku, u Republici Irskoj, plakete i nagrade Grada Zagreba i drugih gradova. Posljednje u nizu velikih priznanja je Nagrada Ine za promicanje hrvatske kulture u svijetu za 2006. godinu, Povelja predsjednika Republike Hrvatske za 60. obljetnicu umjetničkog stvaralaštva (2009) i nagrada odbora Svjetske izložbe EXPO u Shanghaiju 2010. s posebnom zahvalom za sudjelovanje.

1.3. SHEMATSKA STRUKTURA ORGANIZACIJE

1.4. RESURSI

a) Materijalno - financijski:

Kao javna ustanova u kulturi, LADO je financiran sredstvima Ministarstva kulture koje pokriva trošak plaća, materijalnih troškova i naknada te djelomično sudjeluje u pokrivanju troškova gostovanja u Hrvatskoj i inozemstvu, postavljanju novih koreografija i novih glazbenih djela, investicijskog održavanja itd. Gradski ured za kulturu, obrazovanje i šport participira u troškovima međunarodnih gostovanja i postavljanju novih koreografija i novih glazbenih djela. Ostatak prihoda ostvaruje se iz vlastitih prihoda: prihodima od koncerata, sponzorstvima i donacijama pri čemu treba naglasiti kako se program i gostovanja većinski financiraju iz vlastitih prihoda.

b) Organizacijsko - tehnološki:

Ansambl posjeduje tehničke, organizacijske, materijalne i veći dio ljudskih resursa potrebnih za realizaciju projekta. Sve aktivnosti bit će izvedene postojećim tehnološkim resursima i novoplaniranom opremom koji su potrebni za realizaciju, kao i postojećom organizacijom uz dodavanje dodatnih aktivnosti određenim postojećim organizacijskim jedinicama ili odjelima prema potrebi. Pod pojmom 'dio' ljudskih resursa podrazumjeva se da je jedan manji dio resursa angažiran u obliku vanjskih suradnika prema potrebi (npr. autor glazbenog aranžmana, pomoćno tehničko osoblje na turnejama, kardio trener za zagrijavanja i sl.)

c) Ljudski:

Ansambl LADO ima 72 radna mjesta, od toga 11 osoba u upravljačkom i administrativnom djelu, 5 osoba u pratećim službama, 1 korepetitora, 2 osobe na poslovima čišćenja i održavanja te 53 izvođača, od čega 39 plesač/ica – pjevač/ica uključujući 2 plesna voditelja i 14 glazbenika uključujući 1 voditelja orkestra.

2. VMOST ANALIZA (Analiza vizije, misije, ciljeva, strategija i taktika)

2.1. VIZIJA

„Ansambl LADO - promicatelj hrvatske tradicijske kulture“

2.2. MISIJA

Istraživanje, prikupljanje, umjetnička obrada i scensko prikazivanje bogate hrvatske glazbene i plesne tradicije u Hrvatskoj i svijetu na visokoj umjetničkoj razni.

2.3. CILJEVI

Opći cilj 1: Unaprijediti umjetnički program i izvedbene mogućnosti Lada (cilj se odnosi samo na 2016. godinu zbog izmjena u umjetničkom vodstvu koje će nastupiti krajem 2015. godine te će mandatom novog umjetničkog voditelja Opći cilj 1 biti dopunjen)

Posebni cilj 1: Postaviti umjetnički program¹³

Utemeljenje: U svjetlu osnovne misije Lada umjetničke obrade i scenskog prikazivanja bogate plesne tradicije, potrebno je u repertoar uvrštavati koreografije onih područja gdje žive Hrvati, a koje do sada nisu bila prikazane. Isto tako, potrebno je proširiti glazbeni repertoar Lada novim glazbenim djelima sakralnog i svjetovnog pučkog glazbenog izričaja. U planu je i obrada koreografija koje nisu izvođene duži niz godina. U cilju privlačenja mlađe publike LADO u 2016. planira poseban projekt *Tira les* – glazbeno plesni scenski spektakl prema ideji Ladovog umjetnika Borisa Harfmana u trajanju od 80 minuta u kojem se objedinjuju suvremene glazbene i slobodne plesne forme s izvornim folklornim izričajem.

Taktike: Predstaviti 1 novopostavljenu zelinsku koreografiju prema starijem predlošku, obnoviti stara i proizvesti nova glazbena djela, postaviti tematski različite cjelovečernje programe, izvesti cjelovečernje koncerte raznolikog sadržaja i realizirati jedan žanrovsko drugačiji projekt.

Posebni cilj 2: Optimalizirati diskografsku djelatnost¹⁴

Utemeljenje: Od svojeg osnutka LADO je izdao 31 CD za koje je osvojio 24 nagrada *Porin* što govori o uspjehu njegovih diskografskih djela. Namjera je nastaviti s izdavanjem novih CD-ova međutim sa optimalnim razmakom jer je praksa pokazala da prebrzo izdavanje novih diskografskih djela onemogućuje kvalitetnu promociju i dovodi do prezasićenosti. Realizirano

¹³ Detaljan opis u prilogu "Plan umjetničkog rada za 2016. godinu".

¹⁴ Detaljan opis u prilogu "Plan umjetničkog rada za 2016. godinu".

je snimanje novih DVD i promotivnih izdanja no i dalje postoji potreba da se snime novi, koji će se staviti na tržište, primjerice postojeće snimke tematskih plesnih koncerata koje je snimila Hrvatska televizija. Veći dio izdanih ploča ostvaren je u sklopu uspješne suradnje s Redakcijom za narodnu glazbu Hrvatskoga radija.

Taktike: Snimanje i izdavanje 1 novo CD-a 'Lijepo pjeva za lugom djevojka' posvećen Emilu Cossettu, te snimanje i izdavanje novih DVD-a. Nastavak suradnje s Hrvatskim radijem. U suradnji sa Školskom knjigom izdavanje glazbene fotomonografije LADO - Hrvatska tradicijska glazbala kao nastavak suradnje iz 2009. godine kada je izdana monografija LADO - Hrvatsko nacionalno blago

Posebni cilj 3: Rad edukacijskog centra pri Ladu

Utemeljenje: Kako je tradicionalna folklorna baština slabije zastupljena u formalnoj edukaciji i općenito je znanje o tom vidu kulture među širom javnosti na niskoj razini, LADO se u skladu sa svojom misijom posvetio i edukaciji. Radom i suradnjom s AZOO-om na edukaciji odgajatelja, učitelja, profesora želimo da više nauče o važnosti tradicijske kulture i prenose stečeno znanje na djecu, učenike i studente. U suradnji s Veleučilištem VERN' želimo programom stručnog osposobljavanja za voditelja KUD-ova onima koji to žele pružiti i formalno znanje kako bi taj posao obavljali na stručan način. Svim tim dodatnim projektima želimo educirati javnost i biti prepoznati i sastavni dio tradicijske kulture.

Taktike: Održati po jedan godišnji koncert za Hrvatsku glazbenu mladež i obrazovne institucije poput osnovnih i srednjih škola, fakulteta, Agencije za odgoj i obrazovanje, stručno osposobljavanje na Veleučilištu VERN' te oformiti Dane otvorenih vrata Ansambla LADO koji bi se odvijali kao zasebna manifestacija ili u sklopu događanja poput noći muzeja (ciljano za KUD-ove, glazbene i plesne školske sekcije, ali svu ostalu zainteresiranu javnost).

Posebni cilj 4: Pohraniti cjelokupnu notnu arhivu u elektronički oblik

Utemeljenje: Velik dio pohrane arhive u elektronički oblik je već izvršen tako da je kompletna video arhiva s VHS kazeta prebačena na medij DVD-a, i na vanjski server kojem se može pristupiti s bilo kojeg računala uz šifru. Dio notne arhive novijeg datuma također je već pohranjen u elektroničkom obliku, no da bi se građa očuvala i zaštitila, potrebno ju je u potpunosti pohraniti na server.

Taktike: Kompletni notni zapis s papira potrebno je skenirati i pohraniti u arhivu na serveru.

Posebni cilj 5: Obnoviti stare i nabaviti nove narodne nošnje

Utemeljenje: LADO u svojem fundusu posjeduje više od 1200 kompleta narodnih nošnji iz raznih hrvatskih krajeva. Najveći dio fundusa (80%) čine originali, dok je manji dio (20%) uspješna rekonstrukcija i replika. Manji dio narodnih nošnji je zbog velike starosti i dugogodišnje upotrebe istrošen i dotrajavao te ga je potrebno restaurirati i obnoviti. Jednako tako, u skladu s proširivanjem plesnog repertoara novim koreografijama, potrebno je osigurati originalne nošnje ili izraditi što vjernije replike ako nije moguće na terenu pronaći original. Vrlo često je izrada vjerne replike - koja je također ručni rad i kao takva „suvremeni original“ - skuplja nego stariji original.

Taktike: Obnavljanje i nabava dotrajalih narodnih nošnji za koreografije na Ladovu repertoaru te nabava nošnji u skladu s planom novih koreografija u trogodišnjem periodu.

Posebni cilj 6: Obnoviti stare i nabaviti nove instrumente

Utemeljenje: Zbog održavanja vrlo širokog glazbenog repertoara: instrumentalna pratnja gotovo svim koreografijama s repertoara Lada, instrumentalna pratnja svjetovnog i crkvenog glazbenog programa te samostalna instrumentalna djela i točke, potreban je u svakom trenutku funkcionalan i kvalitetan profesionalni instrumentarij. Zbog velike eksploatacije postojećeg instrumentarija, koji se koristi u svim navedenim programima, glazbala su bila dotrajala i istrošena, što je umanjivalo kvalitetu izvedbe koja podrazumijeva profesionalnu razinu. U skladu s time od 2014. godine izvršena je obnova većeg broja starih i nabavljena veća količina novih glazbala. Ipak, ovisno o potrebama i 'trošenju' instrumenata moguća je potreba za dodatnim obnovama i nabavama.

Taktike: Manji broj obnova i isključivo neophodne nove nabave prema povoljnim ponudama ovisno o mogućnostima i dostupnosti u trogodišnjem periodu.

Posebni cilj 7: Obnoviti i nabaviti rekvizite

Utemeljenje: Dugogodišnje korištenje rekvizita dovelo je do njihove istrošenosti pa se planira obnova i nabava novih u skladu s planom umjetničkog rada.

Taktike: Izrada novih rekvizita za podravinu (flaše, barjak); reparacija pokidanih i dotrajalih rekvizita za Morešku (mačevi), Prutoljaki hodiju i Baranjska žetva (Žito i vijenac).

Posebni cilj 8: Obnoviti i nabaviti kofere za nošnje

Utemeljenje: Višegodišnjim neprestanim korištenjem, postojeći aluminijski koferi za prijevoz nošnji oštetili su se pri mnogim utovarima i istovarima pa su već više puta popravljani i više ne zadovoljavaju svoju funkciju čuvanja nošnji u transportu. U sličnom stanju su koferi za instrumente, na kojima iz istih razloga kvare kopče, kotači ili se oštećuju zaštitne daske.

Taktike: Obnova postojećih i nabava novih aluminijski kofera za nošnje i kofera za instrumente ("flight case-ova").

Posebni cilj 10: Riješiti probleme vezane uz dobnu granicu plesača - pjevača

Utemeljenje: LADO se suočava s problemom "starog ansambla", odnosno s problematikom radnih mjesta plesača koji prema članku 30. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 130/10, pročišćeni tekst) pravo na starosnu mirovinu imaju kada navršše 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, a prema članku 31. pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik kada navršši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Detaljna analiza stanja u Ansamblu LADO dovela je do poražavajućih rezultata. Naime, samo 18 % plesača-pjevača je u dobi do 30 godina, u kojoj prema svim istraživanja plesači imaju najviši potencijal, a 40 % ih je starije od 40 godina te se susrećemo s problemom „starog ansambla“ i plesača koji usprkos tjelesnim oštećenjima i kroničnim bolestima nastalim dugogodišnjim fizičkim naporima i opterećenjima, i dalje obavljaju radne zadatke koje više ne bi smjeli obavljati s obzirom na svoje zdravstveno stanje. To stanje je evidentirao i Hrvatski zavod za javno zdravstvo u elaboratu koji je izradio za Ansambl LADO.

Taktike: Donošenje zakonskih izmjena koje su najavljene za izglasavanje u Hrvatskom Saboru krajem 2015. godine čime bi se regulirala niža dobna granica za novozaposlene na 25 godina života i smanjili uvjeti starosnih godina za odlazak folklornih umjetnika u mirovinu.

Opći cilj 2: Održiva prisutnost na Hrvatskom tržištu

Posebni cilj 1. Nastavak i unaprijeđenje suradnje sa obrazovnim institucijama

Utemeljenje: Što raniji kontakt sa hrvatskom glazbenom i plesnom tradicijom potreban je kako bi se razvio kulturni identitet koji stvara nove generacije plesača, pjevača, koreografa i njegovatelja hrvatske tradicije te nove generacije publike ansambla LADO.

Taktike: Održati po jedan godišnji koncert za Hrvatsku glazbenu mladež i obrazovne institucije poput osnovnih i srednjih škola, fakulteta, Agencije za odgoj i obrazovanje, te oformiti Dane otvorenih vrata Ansambla LADO koji bi se odvijali kao zasebna manifestacija ili u sklopu događanja poput noći muzeja (ciljano za KUD-ove, glazbene i plesne školske sekcije, ali svu ostalu zainteresiranu javnost).

Posebni cilj 2. Unaprijeđenje suradnje sa turističkim akterima

Utemeljenje: Iako već postoji određena suradnja sa Turističkom zajednicom Grada Zagreba, Hrvatskom turističkom zajednicom te Ministarstvom turizma Republike Hrvatske kao akterima kreiranja turizma u Hrvatskoj i Gradu Zagrebu, konkretna suradnja je vrlo rijetka te rezultira tek pokojim nastupom godišnje. Nema niti veće suradnje sa privatnim turističkim agencijama osim povremenih upita za organizirane posjete grupa turista Ladu.

Taktika: Nastupi povodom dana Grada Zagreba, nastupi za stanovnike i posjetitelje Grada Zagreba u visokoj sezoni, predlaganje projekata kojim bi zajednički komunicirali materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu, nastupi u nacionalnim parkovima, pred zaštićenim spomenicima kulture koje godišnje posjećuju brojni turisti i sl.

Posebni cilj 3. Povećati komercijalnu konkurentnost nastupima manjih izvođačkih skupina Ansambla LADO (Vokalisti Lada, Ladarice, Orkestar Ansambla LADO)

Utemeljenje: Iz razloga visokih financijskih troškova Ansambla LADO u punom sastavu (dnevnice, autobus, kamion, kombi, hotelski smještaj) uz ostale preduvjete koje organizator mora ispuniti za plesne koncerte (profesionalna aluminijska plesna pozornica, prostor za presvlačenje uz pozornicu, razglas, rasvjeta, stolice za Ansambl i publiku i dr.), a obzirom i na tešku financijsku nepoduzetničku klimu na domaćem i inozemnom tržištu, pokazao se veći interes organizatora u Hrvatskoj za angažmanom manjih izvođačkih skupina ansambla te se potrebno prilagoditi tržišnim zahtjevima.

Taktika: Ugovarati nastupe Ladarica, Vokalista Lada i Orkestra na najvećim hrvatskim festivalima glazbe i pjevanja te nuditi manji sastav u slučajevima ako organizator procijeni da mu je najam punog sastava neisplativ, što je prihvatljivija opcija od otkazivanja koncerta.

Posebni cilj 4. Osigurati kvalitetne uvjete izvedbe

Utemeljenje: U čestim slučajevima zbog nepotpunog poštivanja tehničkih uvjeta od strane organizatora dolazi do preopterećenja osoblja tehnike i menadžmenta Ansambla LADO te neprofesionalnih uvjeta za izvođače. Događa se da tek dolaskom na lokaciju koncerta, a zbog neprofesionalizma organizatora, tehnika Lada utvrdi da nisu osigurani uvjeti predviđeni za plesne koncerte te se naporom stvaraju donekle dobri uvjeti za plesni nastup profesionalnog ansambla. Iako publika sa plesnih koncerta odlazi zadovoljna, Lado ne smije riskirati zdravlje plesača i ugled nastupajući na mjestima koja nisu prikladna za plesne koncerte. Iz razloga visokih troškova i velikog broja nastupa, često nije moguće da tehnika ode na lokaciju koncerta u tehnički pregled prije ugovaranja nastupa već tek na dan koncerta, a i kod velikog broja nastupa na otvorenom to nije niti moguće jer se pozornica postavlja na dan nastupa. Iako Lado ima pravo otkazati koncert i podići tužbu protiv organizatora temeljem potpisanog ugovora o gostovanju, praksa je pokazala kako to nije najbolje rješenje jer sudski postupci traju dugo, a zatvara se mogućnost suradnje s organizatorom u budućnosti.

Taktika: Ponuditi vokalno - instrumentalni koncert umjesto plesnog po utvrđivanju loših uvjeta, odnosno preventivno, kad god je moguće potpuno ispitati sve tehničke i ambijentalne uvjete odlaskom tehnike na lokaciju prije potvrde nastupa. Detaljno objasniti organizatoru nužnost svakog specifičnog dijela tehnike kako bi se uvidjela bitnost i promijenio pristup.

Opći cilj 3: Zadržati prisutnost na međunarodnoj sceni

Posebni cilj 1: Prilagoditi programsku ponudu prema zahtjevima međunarodnog tržišta

Utemeljenje: U vremenu kada tradicijska umjetnost nije popularna poput suvremene, jedna od strategija za povećanje prisutnosti na međunarodnoj sceni je donošenje novog programa prikladnijeg vrlo konkurentnoj potražnji na svjetskom tržištu kulturnih proizvoda. Potrebno je otvoriti put manje poznatoj baštini - jačati značaj materijalne i nematerijalne baštine, identiteta prostora, objasniti povijesni značaj i istaknuti kulturne sličnosti u različitim regijama Europe. Ovakvom strategijom nematerijalna baština uz pomoć Lada i njegove interpretacije postaje svojevrsni brand Hrvatske koji interpretacijom usmjerava korisnika na emotivnu vrijednost i pozitivni aspekt hrvatske baštine odnosno tradicijske kulture.

Taktike: Ansambl LADO bi se predstavio manjim sastavima poput *Vokalista Lada* i *Ladarica*, te tematskim programima poput *UNESCO programa* koji je sastavljen od nematerijalnih kulturnih dobara Republike Hrvatske zaštićenih na svjetskoj listi UNESCO-a. Time bi se Ansambl prilagodio zahtjevima međunarodnog tržišta. U prilog potražnje takve vrste programa govori i nastup iz lipnja 2012. godine na proslavi 20. obljetnice Hrvatske u UNESCO-u u angažmanu Ministarstva kulture RH što je u skladu s njihovom strategijom za promicanje hrvatske kulturne baštine.

Posebni cilj 2: Orijentirati se na nastupe u Europi

Utemeljenje: S obzirom na to da u posljednjih desetak godina nije bilo većeg interesa profesionalnih agenata na europskom kulturnom tržištu za predstavljanje tradicijske izvedbene umjetnosti, LADO je na međunarodnom planu bio prisutniji na drugim kontinentima poput Australije, Azije (turneja u Japanu, EXPO u Kini) te Sjeverne Amerike (turneja u SAD-u i Kanadi). No, 2013. godine ulazak Hrvatske u Europsku uniju otvorio je nove poslovne mogućnosti, kao i potrebu za snažnijim predstavljanjem hrvatske tradicijske kulture u svrhu obogaćenja kulturne raznolikosti Europe.

Taktike: Europske turneje je zbog kraćih putovanja lakše organizirati s operativne i logističke strane. Realizirali bi se nastupi koji bi se protezali kroz više zemalja, a očekuju se i pozivi na europske festivale, kao i događanja prilikom raznih predstavljanja Hrvatske kao članice Europske unije.

Posebni cilj 3: Turneja u Švedskoj i nastupi na Islandu

Utemeljenje: Ansambl LADO je već počeo pripremu kraće turneje u 2016. godini s ciljem promocije Hrvatske i hrvatske tradicijske kulture u Islandu u suradnji s umjetničkim centrom Harpa i sa veleposlanstvom Hrvatske u Švedskoj koje pokriva Island, a sve povodom 25 godina dobrih političkih odnosa. Plan je nastupiti u jednoj od dvorana u velikom konferencijskom i umjetničkom centru Harpa. Povodom jačanja kulturnih političkih i gospodarskih veza između te dvije države namjera je Islandskoj publici predstaviti Hrvatsku tradicijsku kulturu. To bi bilo ujedno prvo takvo predstavljanje Hrvatske tradicijske kulture na Islandu te bi se takvim projektom povezale kulture ovih dvaju zemalja. Taj cilj u svezi je sa prethodnim posebnim ciljem povećanja broja europskih nastupa. Iz istih razloga, planira se turneja u Švedskoj koja bi se održala 2017. godine.

Taktike: Na Islandu nastavak suradnje sa centrom Harpa i u tom smislu organizacija nekoliko cjelovečernjih koncerata u Reykjaviku te suradnja i uključenost Veleposlanstva Republike Hrvatske u Danskoj u organizaciju turneje. U Švedskoj, započeti su pregovori sa profesionalnom agencijom Rikstetaern, ali i sa ostalim manjim agencijama koje bi pomogle u realizaciji ove turneje kao rezervne varijante. Hrvatske zajednice, Hrvatska Katolička Misija, predstavništva i „ambasadori dobre volje“ koji su uključeni u organiziranje turneje su također izrazili želju za rad na projektu i pružanju potpore.

Posebni cilj 4: Povećati suradnju s drugim institucijama i organizacijama u inozemstvu

Utemeljenje: Jedan dio nastupa u inozemstvu je organiziran u suradnji s profesionalnim agencijama i promotorima, dok je drugi dio omogućen zahvaljujući suradnji s koncertnim dvoranama, festivalima, raznim kulturnim društvima, hrvatskim zajednicama u inozemstvu i drugim ansamblima (npr. Ansambl Slask iz Poljske koji je u srpnju 2012. godine organizirao dva nastupa u Poljskoj). Na tom tragu, nakon gotovo 30 godina pauze u suradnji, namjera je ponovo povezati visoke umjetničke dosege između dvaju nacionalnih ansambala - Lada i Kola iz Srbije. Ova međukulturna suradnja doprinijela bi oživljavanju folklornih umjetničkih veza između Hrvatske i Srbije, te bi, nakon dugo godina, publici zajednički predstavila izvedbenu tradicijsku kulturu naše dvije zemlje na najvišoj izvođačkoj razini.

Taktike: U svrhu povećanja broja nastupa potrebno je proširiti postojeću mrežu i povećati suradnju s festivalima, koncertnim dvoranama, muzejima, ansamblima, međunarodnim organizacijama iz područja izvedbenih umjetnosti i dr. Folklor kao izvedbeni žanr je manje prisutan i za njim postoji manja potražnja, što se može promijeniti umrežavanjem s drugim institucijama i interdisciplinarnom sinergijom.

Posebni cilj 5: Financiranje iz fondova Europske unije

Utemeljenje: S obzirom na hrvatsko članstvo u Europskoj uniji, otvorene su mogućnosti korištenja europskih fondova zahvaljujući kojima bi se mogli djelomice financirati pojedini projekti čiji je cilj očuvanje i promocija hrvatske i europske kulturne baštine.

Taktike: Donedavno je postojao program Kultura 2007-2013 u kojem je LADO mogao sudjelovati samo kratkoročnim projektima suradnje koja je zahtijevala 3 partnera iz 3 zemlje, no nismo uspjeli pronaći potreban broj partnera. Zahvaljujući dobroj suradnji s poljskim Ansamblom Slask otvorila se mogućnost zajedničkog apliciranja prema fondovima EU za projekte u kojima bi oni bili nositelji, a LADO partner sa svrhom promicanja multikulturalnosti i europskog zajedništva. Naziv ovog projekta je Discovering European Folk Culture i trenutno smo u pripremnoj fazi predaje dokumentacije prema projektu.

Opći cilj 4: Pozicionirati Ansambl LADO u javnosti kao vodeći kulturni brend

Posebni cilj 1: Razrađena sustavna strategija komuniciranja

Utemeljenje: Detaljno osmišljena strategija komuniciranja nužna je kako bi se sve ključne poruke pravodobno i pravovaljano plasirale u javnost. LADO kroz godinu ima nekoliko standardnih programa koje je potrebno predstaviti javnosti. Međutim, tijekom godine Ansambl organizira niz drugih projekata poput izložbi, radionica, okruglih stolova i slično, koji pospješuju prisutnost Lada u javnosti.

Taktike: Detaljnim planom komunikacije, strateški bi se trebale osmisliti poruke za javnost, kao i sve mogućnosti njihova plasiranja u razne medije. Sustavno komuniciranje omogućuje i analizu povratnih informacija te kontinuiranu nadogradnju imidža samog benda. U planu je postavljanje banner na bočnu stranu zgrade Ansambla koja gleda na Mažuranićev park u svrhu promoviranja i isticanja vidljivosti sjedišta Ansambla LADO

Posebni cilj 2: Kontinuirani publicitet

Utemeljenje: U današnjem vremenu globalizacije i brze izmjene velike količine informacija, važno je biti konstantno prisutan u medijima.

Taktike: Sustavno pojavljivanje u različitim medijima omogućava kontinuirano informiranje ciljanih javnosti. Spajanjem Ansambla s različitim umjetnicima iz javnog života, koji odgovaraju umjetničkoj politici Lada, jedan je od koraka u približavanju željenom publicitetu. Također, organiziranje vlastitih aktivnosti kao i suradnja u projektima drugih institucija doprinosi tom cilju.

Posebni cilj 3: Brendiranje lica

Utemeljenje: U izvedbenim umjetnostima lice izvođača jedan je od komunikacijskih kanala s javnostima. Publika prepoznaje lica, s licem povezuje umjetničku ustanovu, vrednuje izvedbu te se s njom povezuje i poistovjećuje. Lica koja vidi na sceni poistovjećuje sa samom institucijom.

Taktike: Snagu bi benda osnažilo i izdvajanje lica pojedinih Ladovih plesača-pjevača te njihovo predstavljanje medijima u svrhu prepoznavanja u javnosti. Na taj bi način publika lakše povezivala lice s brenom Lada. Ladovi plesači svojoj su publici prepoznatljivi i po već poznatom *ladovskom osmijehu* koji je uvijek prisutan tijekom izvedbe. Osmijeh kao stalno prisutan neverbalni znak tijekom izvođenja koreografija, postao je zaštitni znak Lada pa se može reći kako je i on dio njegova benda. Potrebno je raditi na većem istupanju članova Ansambla u medijima, davanju izjava o koncertima te gostovati u različitim emisijama. Isticanje aktivnosti kojima se članovi Lada bave i sl.

Posebni cilj 4: Intenzivnije predstavljanje dodatnih projekata u javnosti

Utemeljenje: *LADOElectro*, *Jazz(l)ando*, *Veronika Desinićka*, projekti koji su zainteresirali novu publiku. Kombiniranje house glazbe i folkornih zvukova u *LADOElectro* projektu, prepoznala je mlađa publika, a *Jazz(l)ando* i *Veronika Desinićka* otvorili su prostor za približavanje publici drukčijeg umjetničkog senzibiliteta.

Taktike: Upravo kroz takve i slične projekte, koji bi se sustavno i strateški medijski predstavljali, LADO se može približiti novoj publici. Primjerice, organiziranje izložbe umjetničkih radova članova Ansambla koji se u slobodno vrijeme bave drugim vidovima umjetnosti. Na taj će se način raditi i na kontinuiranom prisustvu Lada u medijima, brandirati lica kao i predstavljati druge Ladove projekte u javnosti. U narednom je periodu u planu i suradnja sa suvremenim koreografima koji će napraviti moderne koreografije inspirirane tradicionalnim hrvatskim pjesmama u projektu *Tira les*. U planu je i suradnja s Davorom Bobićem na postavljanju folklornog baleta *Priče iz davnina prema bajci Ivane Brlić Mažuranić - "Neva Nevićica"*. Balet bi bio namijenjen djeci predškolskog, školskog i srednjoškolskog uzrasta.

Posebni cilj 5: Proširiti spektar propagandnog materijala (*brend literatura*)

Utemeljenje: Izradom novih multimedijских promocijskih DVD-a, Godišnjaka LADO, suvenira, poput LADO maici, kravata i marama, šalica, podmetača, magneti, "book-markova", blokova, vrećica, vina, USB stickova i sličnih propagandnih materijala kao dio *brend literature*, LADO može ići u korak sa suvremenim načinima oglašavanja i približavanja publici.

Taktike: Izradom propagandnog materijala na godišnjoj bazi koji bi pratio događanja Ansambla, *brend* bi se vizualno nadopunio te bi takva *brend literatura*, kao forma direktnog oglašavanja, dodatno pozicionirala Ansambl u javnosti. Izrada propagandnih materijala koje opisuju rad Lada, govore o koreografijama koje izvodi Ansambl. Izrada *literature prilagođene djeci*. U planu je projekt otvorenih vrata gdje bi sjedište Ansambla bilo otvoreno za javnost/grupe koje bi se pod stručnim vodstvom mogle više upoznati s povijesti, radom i postignućima Lada, osnivačima, narodnim nošnjama i sl. U skladu s time se planira jedan dio prostora prenamijeniti u suvenirnicu u kojoj bi posjetitelji mogli sa sobom ponijeti i jedan od suvenira i na taj način izravno promicati naš brand.

Posebni cilj 6: Suvremen pristup dizajniranju oglašivačkih materijala

Utemeljenje: Suvremenim pristupom dizajniranju omota CD-a, B1, jumbo i citylight plakata, Godišnjaka LADO te multimedijском internetskom stranicom koja će poticati interakciju s posjetiteljima, LADO se može na nov način obratiti svojoj vjernoј publici i pokušati osvojiti novu. Suradnja započeta s Bruketom&Žinićem 2013. godine odvela je LADO u suradnje s mnogim hrvatskim mladim dizajnerima koji izvornost hrvatskog folklora žele predstaviti na umjetničko-kreativan, suvremen način i tako približiti hrvatsku tradicijsku kulturu i drugim skupinama u društvu.

Taktike: Alternativnim metodama dizajna u oglašavanju folklora, Ansambl kao najjači brend u tradicijskoj umjetnosti stvara nove trendove u komunikaciji s publikom te se i na taj način približava novim javnostima. Na isti način planiramo dizajnirati i ostali promotivni materijal.

Opći cilj 5: Poboljšati scenske i tehničke uvjete, povećati sigurnost imovine i materijalnih dobara

Posebni cilj 1: Nabaviti novo kombi vozilo

Utemeljenje: Postojeće vozilo Mercedes Benz Vito 117 koristi se za dnevne dostave te za prijevoz nošnji i instrumenata za nastupe. Vozilo je nabavljeno je 2003. godine te je zbog svakodnevnog korištenja i velike prijeđene kilometraže dotrajalo.

Taktike: Potrebno je nabaviti novo kombi vozilo kako bi se planirane aktivnosti mogle obavljati.

Posebni cilj 2: Upotreba modernije, štedljivije i kvalitetnije rasvjete na pozornici

Utemeljenje: Nakon dugog niza godina korištenja postoji potreba da se postojeća zastarjela rasvjeta zamijeni novom. S obzirom na mogućnosti nove moderne LED tehnologije, to bi rezultiralo uštedom energije, a rasvjeta pozornice bila bi kvalitetnija.

Taktike: Nastupi na scenama s modernom rasvjetom pokazali su se vizualno mnogo boljima. Primjer su novoizgrađene moderne dvorane kao što je npr. Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu, a ta se rasvjeta može koristiti i u prijenosnom obliku za nastupe na otvorenom prostoru i gostovanjima. Također bi istu rasvjetu koristili u dvorani Ansamblu Lado jer postojeća je stara što onemogućuje nabavu dijelova u slučajevima kvara.

Posebni cilj 3: Nadograditi ventilaciju kamionskog vozila

Utemeljenje: Kamionsko vozilo u službi Ansambla nema ugrađen klima uređaj, što tehničarima za vrijeme dužih putovanja, osobito ljeti, stvara nemoguće uvjete jer temperatura u vozilu prelazi i 42°.

Taktike: Ugradnja klima uređaja u vozilo olakšala bi putovanja i omogućila radnicima adekvatne radne uvijete

Posebni cilj 4: Kvalitetniji zvuk Ansambla na sceni

Utemeljenje: Za ukupan umjetnički dojam, uz zahtjevne izvedbene sposobnosti Ansambla, iznimno je važno kvalitetno ozvučenje Lada. Osobito zahtjevni za ozvučenje su plesni nastupi Lada, s obzirom na to da izvođači istodobno i pjevaju i plešu, odnosno kreću se na pozornici i pjevaju.

Taktike: Kupnjom nove kvalitetnije razglasne opreme mogućnost ostvarivanja posebnog cilja je veća. To se pokazalo na mnogim manifestacijama na kojima je korištena oprema koja je mnogo kvalitetnija od one koju Ansambl posjeduje.

Posebni cilj 5: Investicijsko održavanje kuće Ansambla LADO

Utemeljenje: U posljednjih desetak godina, zahvaljujući sredstvima Ministarstva kulture, iznimno je mnogo uloženo u obnovu prostorija Ansambla LADO, poput novog sanitarnog čvora, novog plesnog poda, najveći dio prozora je saniran, obnovljeno je pročelje, stara rasvjeta u velikom dijelu je zamijenjena novom itd. s ciljem osvežavanja izgleda dvorana kao i učiniti je adekvatnijom za češće nastupe unutar same kuće, namjera je kupiti nove ili obnoviti dotrajale tribine u dvorani kao i postaviti nove zastore.

Taktike: Da bi se uspješno obavljao svakodnevni rad, kako umjetnički, tako i administrativni, objekt se mora redovito održavati.

Posebni cilj 6: Ugraditi vatrodojavni sustav

Utemeljenje: S obzirom na broj zaposlenika i s obzirom na to da LADO ima vrijedan fondus s više od 1200 kompleta narodnih nošnji iznimne vrijednosti, potrebno je ugraditi vatrogasni sustav kako bi se unaprijedila zaštita fundusa.

Taktike: Ugraditi vatrodojavni sustav za spašavanje ljudskih života, imovine i materijalnih dobara.

Posebni cilj 7: Izmijeniti rasvjetu u kupaonici

Utemeljenje: Nakon dugog niza godina korištenja sada zastarjele rasvjete u kupaonici, nužna je njezina izmjena i ugradnja modernije i sigurnije rasvjete.

Taktike: Fluorescentna rasvjeta je prepoznata kao jedan od najučinkovitijih tipova rasvjete za unutarnje prostore i ovo je vrlo raširen oblik rasvjete zbog visoke svjetlosne iskoristivosti, sigurnosti (odgovarajuća IP zaštita, budući da je riječ o kupaonskom prostoru) i dugog vijeka trajanja, a primarna učinkovitost je 4-5 puta veća od klasične žarulje.

Posebni cilj 8: Ugraditi ventilacijski sustav u kupaonicu

Utemeljenje: Budući da je kupaonica smještena u podrumskom dijelu zgrade, a redovito se koristi, primijećena je učestalija kondenzacija pare što uzrokuje štetu na zidovima kupaonice i susjedne prostorije, koja se koristi kao prostor za vježbu te na inventaru koji je smješten u kupaonici.

Taktike: Ugradnja ventilacijskog sustava uvelike bi pridonijela smanjenju troškova sanacije šteta nastalih od kondenzacije i zasigurno osigurala kvalitetniji i ugodniji boravak u kupaonici i susjednim prostorijama.

Posebni cilj 9: Izgraditi invalidski pristup na ulazu u Ansambl Lado

Utemeljenje: Na ulazu u Ansambl Lado postoje stepenice koje su prepreka osobama s invaliditetom te se treba izgraditi rampa da im se omogući pristup.

Taktike: Pošto Ansambl Lado godišnje desetak puta ima koncerte u svojim prostorima, te se više puta organizira posjet vanjskih skupina, izgradnja rampe za invalide omogućila bi osobama u kolicima te majkama s djecom lakši pristup u Ansambl Lado.

Posebni cilj 10: Nabava i zamjena scenskih platna u velikoj dvorani Ansambla Lado

Utemeljenje: Postojeća platna u velikoj dvorani Ansambla Lado su izbledila, na mjestima su poderana, puna prašine i zbog dotrajalosti neravnomjerno postavljena.

Taktike: Treba nabaviti postaviti nova platna za veliku dvoranu da se popravi scenski dojam i zadovolje uvjeti nastupa pred publikom u Ansamblu Lado.

Posebni cilj 11: Nabava aluminijske konstrukcije i pozadinskog platna sa logom za koncerte na otvorenom

Utemeljenje: Zvučne kutije, mikrofone i rasvjetu najbolje je postaviti na aluminijsku konstrukciju koja je prethodno postavljena ispred i iza pozornice, čime se uvelike popravlja scenski dojam, smanjuje mogućnost smetnji i bolje organizira raspored tehnike. Na prednju konstrukciju se postavljaju zvučnici, mikrofoni i glavna rasvjeta a na zadnju konstrukciju se postavlja platno sa logom i sporedno svjetlo (backlight).

Taktike: Kupnjom aluminijske konstrukcije i platna s logom uvelike bi se popravio ukupan umjetnički dojam Ansambla, a koncerti na otvorenom bili bi izvođeni na odgovarajućoj produkcijskoj razini.

Posebni cilj 12: Ugradnja ventilacije u prostor velike dvorane Ansambla Lado

Utemeljenje: Ansambl Lado više puta godišnje u svojim prostorima održava koncerte, promocije, snimanja i ostale priredbe koje sadrže veći broj ljudi (do 150) te se u ljetnim danima zbog vrućine stvaraju nesnosni i neugodni uvjeti.

Taktike: U veliku dvoranu Ansambla Lado potrebno je ugraditi ventilacijski sustav da bi se zadovoljili minimalni uvjeti održavanja koncerata i ostalih priredbi.

Posebni cilj 13: Zamjena postojećih montažnih tribina u velikoj dvorani Ansambla Lado

Utemeljenje: Postojeće tribine u velikoj dvorani Ansambla Lado su stare, dotrajale i upitne sigurnost te se time smanjuje kvaliteta održavanja priredbi i dovodi u opasnost posjetioce. Također su teške i nespretne za sklapanje i rasklapanje.

Taktike: Potrebno je kupiti i postaviti nove tribine u veliku dvoranu kako bi se zadovoljili sigurnosni i scenski uvjeti za održavanje koncerata i priredbi.

Posebni cilj 14: Nabava novog profesionalnog programskog okruženja (software) za svakodnevni rad

Utemeljenje: Povećanje opsega i prirode posla te kratko vrijeme za izvršavanje istih pokazalo je potrebu za nabavkom profesionalnog programskog okruženja za obradu glazbe, videa, slika i notnih zapisa.

Taktike: Potrebno je nabaviti programsko okruženje (software) za svakodnevne zadaće.

Posebni cilj 15: Digitalizacija arhive

Utemeljenje: U svrhu još bolje pohrane i sistematizacije kao i radi lakšeg načina pretraživanja arhive, pojavila se potreba za digitalizacijom pohranjene građe kao i digitalnih pohranjivanjem arhive u budućnosti.

Taktike: Potrebno je nabaviti programsko okruženje (software) za svakodnevna arhiviranja te digitalizaciju i pohranu postojeće arhive u taj sustav s ciljem sistematiziranja arhive i lakšeg dolaska do potrebnih informacija.

3. SWOT analiza¹⁵

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • LADO - jedini profesionalni nacionalni folklorni ansambl u Republici Hrvatskoj • 66-godišnja tradicija • Ansambl LADO, kao javna ustanova, ima osigurane resurse: financijske, materijalno - tehnološke (prostor) i ljudske • Nastup manjih sastava Ansambla LADO (Vokalisti, Ladarice, Orkestar) • Mogućnost nastupa u vlastitoj dvorani • Postojanje Folklornog centra pri Ladu 	<ul style="list-style-type: none"> • Manjak interesa za tradicijsku kulturu • Premalen broj izvođača u odnosu na zahtjevnost i raznolikost umjetničkog programa • Ozljede izvođača • Veći dio umjetničkog korpusa je stariji od 40 godina • Problem financiranja pojedinih umjetničkih programa • Česta putovanja (izvan sjedišta) zbog mnogobrojnih aktivnosti • Javnost poistovjećuje LADO s KUD-ovima i ostalim folklornim / etno skupinama
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Suradnja s drugim glazbenim umjetnicima • Realizacija posebnih projekata ostvarenih sa drugim izvedbenim žanrovima • Uvođenje novih dodatnih sadržaja u sklopu djelatnosti • Medijska popraćenost • Povećanje broja posjetitelja • Rast zainteresiranosti za kulturnu baštinu (UNESCO) • Postojanje mnogobrojnih amaterskih folklornih društava i Odjela za folklor pri srednjoj Baletnoj školi kao izvor novog umjetničkog kadra • Nema konkurencije u RH s obzirom na kvalitetu 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezainteresiranost nove i mlađe publike, s obzirom na popularnost suvremene umjetnosti i pop kulture • Problem pronalaženja sponzorskih sredstava i sukladno tome poteškoće u realiziranju pojedinih umjetničkih programa (nova glazbena djela, nove koreografije, nabava nošnji, instrumenata itd.) • Problem financiranja međunarodnih turneja • Teškoće u pronalaženju profesionalnih agenata za međunarodno tržište • Visoki troškovi nastupa • Konkurentna folklorna amaterska društva s obzirom na znatno jeftinije uvjete nastupa (osobito u doba ekonomske krize)

¹⁵ SWOT analiza je kvalitativna metoda analize unutarnjih snaga i slabosti, te vanjskih prilika i prednosti organizacije. Ona je instrument kojim se nastoji identificirati poslovna okolina za kreiranje strategije.

4. PESTLE analiza¹⁶

<i>Faktori</i>	<i>Opis</i>	<i>Potencijalni utjecaj</i>	<i>Trend</i>
		V- visoki S- srednji N - niski NP - ne može se utvrditi	
Politički:	- potpora Ministarstva kulture	-Visoki	- u zadnje 3 godine primjećeno znatno opadanje u intenzitetu potpore
	- potpora Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport	- Visoki	- u zadnje 3 godine primjećeno znatno opadanje u intenzitetu potpore
	- postojanje brojnih zakona i propisa	- Srednji	- iziskuje potrebu za novim usklađivanjima te utječe na aktivnosti Lada, - povećani broj novih propisa povećava obim poslova osobito u računovodstvu
	- ulazak u Europsku uniju	- Srednji	- usklađivanje sa zakonima EU-a, - mogućnost apliciranja u EU fondove, - smanjenje troškova gostovanja (zdravstveno osiguranje i ATAcarnet)
Ekonomski:	-globalna i lokalna recesija	- Visoki	- smanjenje proračunskih sredstava, - smanjenje sponzorskih sredstava i donacija
	-teška ekonomska situacija u zemlji	-Visoki	- već se susrećemo s težim pronalaskom partnera i sponzora kao izvora izvanproračunskog financiranja, - dugovanja organizatora prema LADU - nemogućnost organizatora koncerta da financira zahtjevne tehničke uvjete

¹⁶ PESTLE analiza je metoda kvalitativne analize poslovnog okruženja (političkog, ekonomskog, društvenog, pravnog, te etičko/ekološkog) i predstavlja temelj strateškog planiranja.

	- veličina Ansambla i količina opreme uzrokuje visoku cijenu troškova nastupa i tekućeg poslovanja	- Visoki	- troškovi Ansambla se ne mogu smanjiti jer su već na razini minimalnog dok se očekuje smanjenje prihoda, - moguće povećati broj nastupa manjih grupa poput Vokalista, Ladarica i orkestra Lada
	- nemogućnost otvaranja novih radnih mjesta	-Visoki	- ako se ne omogući zapošljavanje mlađeg kadra, očekivane su sve veće povrede umjetničkog osoblja, time i potreba za angažmanom vanjskih suradnika
	- lošija financijska situacija u drugim kulturnim ustanovama, npr. koncertnim dvoranama	-Visoki	- nepostojanje mogućnosti dobivanja povoljnijeg najma dvorana u vlasništvu drugih javnih ustanova u kulturi ili suradnje kroz uvrštavanje u njihov program
Društveni:	-trend u izvedbenim umjetnostima	-Visoki	- većina tržišta je usmjerena na klasičnu i suvremenu umjetnost, a vrlo malen dio na worldmusic i tradicionalnu umjetnost, osim u arapskim i dalekoistočnim zemljama (Katar, Japan, Kina...)
	- interes medija	- Srednji	- od sredine 2014. povećao se intenzitet prisutnosti u medijima kao rezultat jake kampanje i suradnje s poznatijim dizajnerima
	- navike publike	-Visoki	- današnja publika je uglavnom okrenuta konzumerizmu i pop kulturi pa nema interesa za tradicionalne vrijednosti i kulturu
	- obrazovanje	-Srednji	- publika nije upoznata s vrijednostima tradicionalne umjetnosti i ulogom koju ona ima u očuvanju kulturnog identiteta, kao reakcija započeta je suradnja s Agencijom za odgoj i obrazovanje na edukaciji učitelja/profesora i učenika
Pravno:	- važeći zakon o radu omogućava plesačima pjevačima rad do 65 god starosti bez obzira na ostvarena prava beneficiranog radnog staža	-Visoki	- očekivane promjene zakona omogućit će raniji odlazak umjetnika u mirovinu i zaposlenja mlađeg ansambla

	- postoji prednost oslobođenja plaćanja poreza za određene aktivnosti i prihode neprofitnim ustanovama	-NP	- ako se ne omoguće veće povlastice, ne očekuju se veće promjene jer je Ansambl neprofitna javna ustanova
	- zakonski propisane dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo su prilično visoke	- Visoki	- ne očekuje se smanjenje iznosa dnevnice što bi znatno pridonijelo češćoj realizaciji gostovanja izvan Zagreba
	- sustav javne nabave	- Srednji	- iziskuje povećani rad, pripremu i planiranje vezane uz obvezu javne nabave što dodatno otežava rad ustanove zbog malog broja zaposlenih
Etičko/ekološki	- uloga kulture u društvu	- Srednji	- postojanje potrebe za snažnijim razvojem kulturne industrije na način da se kultura uključuje u rješavanje problema suvremenog društva, što uključuje i etiku i ekologiju
	- uključenost zaposlenika	-Visoka	- zaposlenici imaju već nepisane norme koje vladaju institucijom još od osnutka, čime se stalno održava visoka razina predanosti poslu
	- potrošačke vrijednosti	- Srednji	- konzumerski duh u suprotnosti s tradicijskim vrijednostima na kojima se gradi folklorna umjetnost, no sve više se prepoznaje vrijednost nematerijalne baštine i vlasništva

5. ANALIZA KLJUČNIH FAKTORA

0=nema utjecaja 1=ograničeni 2= snažni	<u>Vrsta programa</u>	<u>Cijena ulaznica</u>	<u>Troškovi organizacije</u>	<u>Marketing</u>	<u>Veličina dvorane</u>	<u>Mjesto održavanja koncerta</u>	<u>Komunikacija sa suorganizatorima</u>	<u>Broj publike</u>	Aktivno ukupno:
<u>Vrsta programa</u>	X	1	2	2	1	2	1	1	10
<u>Cijena ulaznica</u>	1	X	2	1	1	2	1	2	10
<u>Troškovi organizacije</u>	2	2	X	2	2	2	2	2	14
<u>Marketing</u>	2	1	2	X	2	1	0	2	10
<u>Veličina dvorane</u>	1	1	2	2	X	1	1	2	10
<u>Mjesto održavanja koncerta</u>	2	2	2	1	1	X	1	1	10
<u>Komunikacija sa suorganizatorima</u>	1	1	2	0	1	1	X	0	6
<u>Broj publike</u>	1	2	2	2	2	1	0	X	10
Pasivno ukupno:	10	10	14	10	10	10	6	10	80/80

Najbitnijim faktorom u ovom, ali i prethodnom trogodišnjem razdoblju pokazali su se iz vrlo razumljivih razloga:

1) Troškovi organizacije (14)

Interpretacija tablice ključnih faktora:

U skladu s prepoznatim faktorima, a vezano uz realizaciju koncerata, kao što je bilo i očekivano, troškovi organizacije koncerta najviše utječu na realizaciju koncerta pa bi se u budućnosti trebalo okrenuti rješavanju te problematike pronalaženjem dodatnih izvora prihoda. Kako su troškovi već smanjeni na osnovne koji su potrebni da se koncert realizira, nema mogućnosti da se ušteda omogući kroz dodatno smanjenje troškova.

Marketing i vrsta programa su se također pokazali kao bitniji faktori tako da su i to područja koja zahvaćaju naši posebni ciljevi sa svrhom privlačenja nove mlađe publike i ponude novih atraktivnijih programa. Posebni ciljevi su se i orijentirali na rješavanje tih problema.

Klasični odnosi dobiti i troškova ne mogu se promatrati samo kroz direktnu financijsku dobit budući da ona nije isključivi cilj Ansambla LADO, već je Ladovo djelovanje okrenuto i indirektnoj dobiti, a to je njegovanje tradicijske kulture, prenošenje glazbene i plesne tradicije novim generacijama, domaćoj i inozemnoj publici, stvaranje pozitivne slike vrijednosti tradicijske kulture i Ansambla LADO u javnosti, izraz visoke profesionalnosti i kvalitete, jačanje branda Lada kroz prisutnost u javnosti i dr.

6. STAKEHOLDER ANALIZA

visoka	PUBLIKA	MINISTARSTVO KULTURE UPRAVNO VIJEĆE SINDIKAT ZAPOSLENICI
SNAGA	DOBAVLJAČI KULTURNO UMJETNIČKA DRUŠTVA (KUD-ovi)	MEDIJI KONCERTNE DVORANE ETNOMUZIKOLOZI
niska		

nizak

visok

UTJECAJ

7. KONKURENCIJA U INOZEMSTVU

Ansambl:	Veličina ansambla	Prisutnost na međunarodnom tržištu	Izvornost	Komercijalnost	Troškovi gostovanja	Konkurentnost
Moiseyev Dance Company (ruski profesionalni ansambl)	3	2	1	3	3	Kao prvoosnovani profesionalni folklorni ansambl (1937) postali su izgrađeni svjetski brand i bili su iznimno prisuni nastupima, posljednjih desetak godina inozemni nastupi su im smanjeni no i dalje poznati.
Song and Dance Ensemble Slask (poljski profesionalni ansambl)	3	3	1	3	3	Skuplji, mnogobrojniji i komercijalniji, no prilično dobro financirani od strane države tako da su konkurentni. Primjerice država im financira troškove puta u potpunosti.
Bulgarian National Folk Ensemble Pirin (bugarski nacionalni ansambl)	2	1	2	1	1	Najsličniji Ladu po veličini i izvornosti. Konkuriraju među stručnom publikom zbog autentičnosti i kvalitete no nedavno su odvojili zbor od plesača i u teškoj su financijskoj situaciji pred zatvaranjem.
Hungarian State Folk Ensemble (mađarski nacionalni ansambl)	2	3	1	3	1	Nude komercijalno atraktivniji sadržaj uz niži trošak gostovanja no nisu imali gostovanja od 2013. Prije toga značajan broj ino nastupa u organizaciji države putem kulturne razmjene. Imali turneju u SAD-u putem CAMI agencije.
Riverdance (privatni irski ansambl)	3	3	1	3	3	Iznimno konkurentni i stilizirani. Imaju po 3 sastava koji redovno imaju turneju po Irskoj, SAD-u i Kanadi. Privatna plesna grupa.

*1=manje nego kod Ansambla LADO, 2= kao i kod Ansambla LADO, 3=više nego kod Ansambla LADO

8. ANSOFF MATRICA STRATEŠKOG RASTA¹⁷

		PROIZVOD	
		POSTOJEĆE	NOVO
TRŽIŠTE	POSTOJEĆE	<ul style="list-style-type: none"> - Klasični umjetnički program - Nudi se uglavnom puni sastav (53 osobe) - Postojeće uhodano tržište u Hrvatskoj 	<ul style="list-style-type: none"> - Multimedijalna scenska produkcija - Povećati broj nastupa na europskom tlu - Osvježiti programsku ponudu
	NOVO	<ul style="list-style-type: none"> - Izraditi ciljane skupine publike - Komunicirati s ciljanim skupinama putem novih medija - Proširiti suradnju s inozemnim organizacijama i agentima - Upotpuniti bazu podataka međunarodnih agencija, festivala i koncertnih dvorana 	<ul style="list-style-type: none"> - Napraviti poseban projekt kao programsku ponudu za nove publike i inozemstvo - Plasirati na tržište manje sastave (Vokalisti Lada i Ladarice) - Pronaći nova tržišta u Hrvatskoj - Suradnja sa obrazovnim institucijama i organizacijama

¹⁷ Ansoff matrica strateškog rasta je jedna od najupotrebljivijih metoda za analizu rasta i razvoja kroz prodor na tržište, razvoj proizvoda, razvoj tržišta i diversifikaciju (novi proizvod na novom tržištu).

PRILOZI

PRILOG 1: PROGRAM UMJETNIČKOG RADA ZA 2016. GODINU

U 2016. godini Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO realizirat će približno devedeset koncerata u zemlji i inozemstvu s raznovrsnim programima. Plesni repertoar proširit ćemo s koreografijom Ivica Ivankovića *Po dolu i gaju, po zelinskom kraju*, a glazbeni program nadopuniti s novim vokalnim, vokalno-instrumentalnim i instrumentalnim glazbenim brojevima. Uz brojne plesne i vokalno-instrumentalne cjelovečernje programe različitog sadržaja, izvest ćemo i cijeli niz manjih programa, nastupa i snimanja.

Od značajnijih plesnih programa tu su, uz nastupe po gradovima širom Hrvatske, proljetni koncert u K.D. *Vatroslava Lisinskog* krajem svibnja, nastupi na ljetnim festivalima u okviru tradicionalne ljetne turneje, uključujući i ponovni povratak (uz glazbeni koncert u Kneževom dvoru) na *Dubrovačke ljetne igre*. Krajem godine održat ćemo i naš tradicionalni Godišnji koncert kojim LADO već dugi niz godina obilježava svoj rođendan 11. studenog.

Početak listopada LADO će na scenu postaviti glazbeno-scensko djelo *Tira les*, praćeno elektronskom glazbom i suvremenim plesnim izričajem u koreografijama nadahnutima hrvatskim folklorom.

Od većih vokalnih vokalno-instrumentalnih koncerata treba istaknuti cjelovečernje programe na manifestaciji *Pasijska baština*, na zagrebačkoj *Sceni Amadeo*, u *Kneževom dvoru* na *Dubrovačkim ljetnim igrama*, promenađni koncert u *Paviljonu* na Zrinjvcu, tradicionalne vokalno-instrumentalne koncerte iz *Studija Bajsić* na HRT i *Božićne koncerte* krajem godine. Poslije manje stanke planiramo i nastavak suradnje s Gradskim kazalištem *Komedija* s Božićnim prikazanjem *Narodil se mladi Kralj*.

Samostalne cjelovečernje nastupe održat će i *Vokalisti LADA*, *Ladarice* te orkestar našega Ansambla.

Planiramo i obnoviti nekoliko koreografija i glazbenih djela koje dulje vremena nisu bile na repertoaru.

SURADNJA S “PASIONSKOM BAŠTINOM”

Dugogodišnja suradnja LADA i manifestacije *Pasijska baština* rezultirala je brojnim nastupima našeg ansambla s djelima korizmenog pučkog glazbenog ciklusa raznih autora:

Kalvarija Ljube Stipišića - korizmeni napjevi otoka Hvara,

Raspelo Dražena Kurilovčana i Vida Baloga - korizmeni napjevi kajkavskih krajeva,

Na gori kalvariovi - korizmeni oratorij Tomislava Uhljaka za mješoviti zbor i orkestar,

O, Isuse daj mi suze - korizmeni napjevi Slavonije, Baranje, Srijema i Bačke u obradama Krunoslava Šokca i Dražena Kurilovčan.

Tu je i veliki broj drugih korizmenih napjeva iz raznih hrvatskih krajeva. Tri (od ova četiri) djela objavljena su na nosačima zvuka te osvojili diskografsku nagradu *Porin* u kategoriji najboljeg albuma duhovne glazbe. Četvrti album *Korizmeni koncert – Live in Bajsić* promoviran je u travnu 2014. Snimljena su i tri uspješna televizijska filma za HRT.

Za nastup na 25. *Pasijskoj baštini* odabrali smo korizmene napjeve iz Dalmacije u obradi Joška Čaleta od kojih će dio biti praizveden.

Pasijska baština Ravnih Kotara (Joško Čaleta)

Tragom istraživanja pučkog crkvenog (glagoljaškog pjevanja) namjera je predstaviti napjeve do danas zadržane u praksi. Upravo su korizmeni (Velikotjedni) i napjevi obreda za mrtve najčešće i najrađe pjevani napjevi starijeg sloja glagoljaškog pjevanja na području Ravnih Kotara. Tekstovi napjeva najčešće su doneseni u lokalnim varijantama starog hrvatskog jezika (šćavet) a neki od njih svoje podrijetlo vuku daleko u prošlost (*O Gospoje o Krajice – Mali plač – Novigrad: Šimun Klimantović (između. 1501. i 1512.)*).

lokaliteti: Posedarje, Novigrad, Pridraga

- *Ja se kajem,*

- *Daj mu Bože, Gospodine;*

- *Apostolsko Virovanje,*

- *Oslobodi me, Gospode, od smrti vječne (Odrišenje);*

- *Mali plač (Novigrad)*

- *Poslušajte braćo mila (Kneževičev plač)*

U drugom dijelu koncerta *Lada* zbor i orkestar ansambla izvest će, za tu prigodu obnovljen, korizmeni oratorij u narodnom stilu prema pučkim liturgijskim tekstovima iz Međimurja *Na gori Kalvariovi* našeg dugogodišnjeg suradnika skladatelja i dirigenta Tomislava Uhljaka.

Oratorij prikazuje Korizmu u osam slika:

1. Sedem sveti žalosti I

2. Grešnike poziva Marija devica
3. Večerja
4. Majka Božja je zaspala
5. Pri Pilatušu
6. Križno drvo
7. Sedem svetih žalosti II
8. Golgota

Pri skladanju ovog djela Tomislav Uhlik je, tražeći prikladne liturgijske tekstove, ponovno posegnuo za knjigom *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja* dr. Vinka Žganca, objavljene u Zagrebu 1925. Kao i u prethodna dva djela, *Telo Kristuševo* i *Narodil se mladi Kralj*, i ovdje je to osebujno, katkada i duhovito parafraziranje znamenite biblijske građe posve prepušteno skladateljevoj mašti, u kojoj istinski folklor tvori tek nejasne odjeke, a izvorni su citati svedeni na minimum.

GLAZBENO-PLESNI PROJEKT *TIRA LES*

Tira les je glazbeno-plesni scenski spektakl u trajanju od 80 minuta u kojem se objedinjuju suvremene glazbene i slobodne plesne forme s izvornim folklornim izričajem. Elektronska glazba kombinirana s tradicijskim narodnim instrumentima i folklornim pjevanjem kao i suvremeni ples koji je inspiraciju našao u hrvatskoj plesnoj tradiciji, obuhvaćaju godišnji ciklus od zime, preko proljeća i ljeta, do jeseni. Po scenariju vizualnog umjetnika Zdenka Bašića koji će zajedno sa Stašom Zurovcem i režirati ovaj glazbeno-plesni događaj, koreografije će sačiniti Rajko Pavlić, Marija Ščekić, Boris Harfman i Staša Zurovac. Glazbu će komponirati Boris Harfman i Hrvoje Crnić - Boxer. Scenografiju i kostimografiju potpisuje Zdenko Bašić. Uz elektronsku glazbu, upotpunjenu, folklornim pjevanjem i svirkom na tradicijskim glazbalima, biti će i kompjuterske animacije, vizualizacije i projekcije.

Ova predstava, koja će se realizirati na poticaj Borisa Harfmana, svojevrsni je nastavak projekta LADO Electro i u potpunosti će je izvesti plesači, pjevači i svirači ansambla. Album "LADO Electro"* nastao je prije petnaest godina iz želje da se hrvatska glazbena tradicija, točnije, dio standardnog glazbenog repertoara Ansambla, obučen u suvremeno elektronsko ruho, približi uhu mlade populacije. Tako je došlo do suradnje s autorskim dvojcem HR electro kojeg čine Hrvoje Crnić – Boxer i Boris Harfman.

Boxer je skladatelj, glazbeni producent i dj, suosnivač multimedijalne skupine "Montažstroj", autor tridesetak domaćih i inozemnih kazališnih soundtracka. Njegovi albumi

“Futura” (1999.) i “Mediteran” (2001.) proglašeni su vrhuncem hrvatske elektronske etno glazbe. Dobitnik je dva “Porina” i dvije nagrade “Crni mačak”.

Boris Harfman je plesač-pjevač u “Ladu”, skladatelj elektronske glazbe, folklorni voditelj, koreograf i folklorist.

Praizvedba ovog djela je predviđena za početak listopada 2016.

*CD “LADO Electro” svojevremeno je naišao na odličan prijem kod mlađe publike, ali i kritike koja ga je proglasila CD-om godine. I dan danas još uvijek kotira kao jedan od najboljih hrvatskih plesnih albuma uopće. **Singl** 1pura2pandura nije dugo silazio s domaćih top lista, a snimljen je i **video spot** u režiji Zorana Happa i produkciji “Plavog filma”.

Na Danima hrvatskog glumišta praizvedena je i sjajno prihvaćena **koreografija** Rajka Pavlića 1pura2pandura koja je u izvedbi 10 ladovih plesača prikazana nekoliko puta, a bila je izvedena i na Porinu 2004.

Harfmanove koreografije „Tanac“ i „Kontrada“ izvođena su također u različitim prigodama.

VOKALNO-INSTRUMENTALNI KONCERT I LJETNA TURNEJA

Već desetljećima, tijekom ljetnih mjeseci, LADO odlazi na tradicionalnu ljetnu turneju gdje se s dva različita cjelovečernja programa predstavlja domaćoj i stranoj publici u turističkim centrima Jadrana od Istre do Dubrovnika: Poreč, Rovinj, Umag, Opatija, Krk, Lošinj, Zadar, Primošten, Biograd, Trogir, Split, Hvar, Makarska, Zagvozd, Dubrovnik... U okviru ljetne turneje Ansambl je sudionik najeminentnijih ljetnih festivala i kulturnih događanja.

Uz uvijek drugačiji plesni program koji na Dubrovačkim ljetnim igrama izvodimo na terasi tvrđave Revelin, LADO će ponovno pokušati dogovoriti i održati vokalno-instrumentalni koncert u Kneževom dvoru s programom kojeg smo posvetili velikom mastru Emilu Cossettu, bez čijih umjetničkih djela je nezamisliv glazbeni repertoar Ansambla LADO. Ovaj koncert bio je planiran za Dubrovačke ljetne igre još 2013., ali je Ansambl, poslije dugog niza godina, s oba koncerta, prvi puta izostavljen iz programa Igara, a 2014. nastupa na Igrama samo s plesnim cjelovečernjim programom. Na Dubrovačkim ljetnim igrama LADO nije nastupio niti 2015. a kao razlog naveo se nedostatak financijskih sredstava.

Ovaj isti program izveli bi krajem lipnja na zagrebačkoj sceni *Amadeo*, ali i u drugim prigodama, a željeli bi ga snimiti i izdati kao maestrov autorski CD.

Lijepo pjeva za lugom djevojka

U spomen Emilu Cossettu

Program:

LADARKE

- Ladarkle idu v selo
- Pred starim majkama
- Hvala vami stare majke
- Ivanjski ples

LIJEPO PJEVA ZA LUGOM DJEVOJKA

LETOVANIĆ

MEĐIMURJE KAK SI LEPO ZELENO

MURA, MURA

ČARDAŠ IZ MEĐIMURJA

SLAVONSKA POSKOČICA

TRI JETRVE ŽITO ŽELE

ŠOKAČKA PISMA I KOLO
MOJA DIRIDIKA

DOŠEJ JE DOŠEL ZELENI JURAJ

ZDRAVI BILI DED I BAKA

ZAGORSKI TANEC

LEPI JURO / DOBRI DENEK

JURJAŠI

- Drobne male lastavičke
- Juro nam je kres naložil
- Juro zeleni

Dirigent: DRAŽEN KURILOVČAN

GODIŠNJI KONCERT

U posljednjih nekoliko godina LADO je na svojim godišnjim koncertima, između ostaloga, izveo i nekoliko programa posvećenih raznim hrvatskim područjima ili temama. Tako je publika imala prilike vidjeti koncert pod nazivom *Hod kroz god*, koji je sadržavao prikaze različitih hrvatskih narodnih obočaja kroz godinu, od poklada do Božića. Program *Na moru i kraju* prikazao je dio bogate plesne i glazbene baštine jadranskih otoka, priobalja i zaleđa, a folklorno stvaralaštvo sjeverozapadne, kajkavske Hrvatske predstavljeno je u programu koji je nosio naziv *Dragi naš KAJ*. Tematski program *Lipi naši škoji*, prikazao je ljepotu i bogatstvo glazbene i plesne tradicije petnaest jadranskih otoka. Koncert je bio poseban i po tome što je, uz redovite članove ansambla, nastupilo i dvadesetak autentičnih narodnih umjetnika pjevača, plesača, svirača i kazivača. U 2010. godini izveli smo koncert posvećen glazbenoj i plesnoj baštini panonskog područja. U programu pod nazivom *Šokački sastanak*, izvedene su narodne pjesme, kola i običaji Slavonije, Baranje i Bačke.

U programu godišnjeg koncerta 2011. prikazali smo niz plesova i pjesama koje dulje vremena nisu bile na programima LADA, a naglasak je bio na točkama u kojima se prikazuje glazbeno i plesno nasljeđe Hrvata izvan Hrvatske. Godišnji koncert 2012. posvetili smo jednom od najplodnijih glazbenih suradnika Ansambla LADO gospodinu Marijanu Makaru u čast njegovog 80. rođendana i 60. godišnjice suradnje s našim ansamblom kojeg je i sam bio član. U cjelovečernjem programu izveli smo gotovo sve koreografije za koje je Makar bio glazbeni obrađivač. Na godišnjem koncertu Ansambla LADO, u studenom 2013., predstavljen je program sastavljen u svrhu prezentiranja bogate hrvatske nematerijalne kulturne baštine s popisa UNESCO-a i liste zaštićenih nematerijalnih dobara Ministarstva kulture RH (MKRH).

U povodu obilježavanja 65. Obljetnice Ansambla, godišnji koncert 2014. bio je posvećen osnivaču, koreografu i dugogodišnjem umjetničkom ravnatelju LADA prof. Zvonimiru Ljevakuću.

Na 10.godišnjicu prve izvedbe, 2015. obnovili smo i izveli program *Hod kroz god*. U ovom programu predstavljeni su najvažniji hrvatski tradicijski običaji i blagdani tijekom godine kroz plesne koreografije i napjeve koje Ansambl LADO njeguje u svom repertoaru: od Poklada preko korizmenih običaja do Uskrsa, od Jurjeva i Duhova do Ivanja, od Velike Gospe preko žetvenih i svadbenih običaja do Božića.

Pošto u prvom dijelu godine, zbog odlaska u mirovinu, dolazi do smjene na umjetničkom čelu Ansambla, koncepciju i sadržaj godišnjeg koncerta 2016. osmisliće novi umjetnički voditelj LADA.

Krajem svibnja LADO će, kao i svake godine, za zagrebačku publiku u Koncertnoj dvorani *Vatroslava Lisinskog*, izvesti i redoviti proljetni cjelovečernji program plesova i pjesama različitih autora.

NARODIL SE MLADI KRALJ

Dugi niz godina, u suradnji s Gradskim kazalištem *Komedija*, s uspjehom smo izvodili Božićno prikazanje *Narodil se mlad Kralj* Vida Baloga (dramski tekst i režija) i Tomislava Uhlika (glazba). Zbog odličnog prijema kod publike (sve predstave su unapred rasprodane), a zbog nemogućnosti da djelo svake godine izvedemo više od pet puta (brojne obveze - božićni koncerti, novogodišnja TV i radio snimanja), i 2016. ćemo realizirati desetak predstava u *Komediji*, te pokušati ponuditi većim gradovima sjeverozapadne Hrvatske: Varaždin, Čakovec, Krapina, Sisak, Velika Gorica itd.

BOŽIĆNI KONCERT

LADO veliku pažnju poklanja prikupljanju, umjetničkoj obradi i koncertnoj prezentaciji hrvatske crkvene pučke glazbe. Osim korizmenih, uskrasnih i marijanskih pjesama i misa, na sakralnom glazbenom repertoaru najvećim su dijelom zastupljeni napjevi božićnog ciklusa koje Ansambl izvodi na svojim tradicionalnim božićnim koncertima u Zagrebačkoj katedrali, ali i katedralama, crkvama i koncertnim dvoranama diljem Hrvatske.

Dio božićnog repertoara snimljen je na 6 kompaktnih ploča: *Najljepše božićne pjesme* u obradama Branka Starca, *Narodil se mladi Kralj* Tomislava Uhlika *O, vreme prelubleno* Marijana Makara, *Preveliku radost navišćujen Vama* Joška Čaleta, *Božić u svijetu* Tomislava Uhlika i *Božićni koncert* - uživo iz Studija *Bajsić*. U proteklih 25 godina LADO je na božićnim koncertima izveo više od 250 hrvatskih božićnih napjeva glazbeno obrađenih od strane desetak različitih autora, stalnih suradnika našeg ansambla. U svibnju 2014., u suradnji s Hrvatskom televizijom, snimljen je i TV film *Narodil se mladi Kralj* u prekrasnom baroknom ambijentu crkve sv. Marije Snježne u zagorskom Belcu.

Na božićnom koncertu 2016. obnovit ćemo program pod nazivom "Svjetlo Božićne noći." kojeg smo prouzveli točno prije deset godina. Program se sastoji od 17 božićnih napjeva i kolendi iz Podravine, Bilogore, Hrvatskog Zagorja, Istre, Slavonije, južnoaustrijskog Gradišća, Dalmacije, Boke Kotorske, Korduna, Međimurja, Zagrebačkog polja i Pokuplja u ukupnom trajanju od cca 50 minuta.

U autorskim obradama Ivica i Branka Ivankovića uzajamno se isprepliću raznolike vokalno-instrumentalne izvođačke postave s karakterističnim folklornim a capella pjevanjem, zvukovima hrvatskih tradicijskih glazbala poput slavonske tambure "samice", istarskih "šurli" ili pak "okarine", "cimbala" i svirala tipa flaute, te violina uz tamburaški orkestar. U program će se, između pojedinih glazbenih cjelina uvrstiti i recitativi koji slave rođenje Božića.

"SVJETLO BOŽIĆNE NOĆI "

Božićne pjesme i kolende

Ivica Ivanković - Branko Ivanković

1. Moj božiću Svarožiću /Ciglena - Bilogora /

Svjetlo se rodi u tami...

2. Vedro je nebo /Cvetlin - Hrvatsko zagorje/

3. Betlehem, Betlehem /Čajta - južnoaustrijsko Gradišće/

4. Na salašu kod Betlema /Donji Miholjac - Slavonija/

5. Danak svanu, koledo /Slavonski Šamac - Slavonija/

Danas je Badnjak i u Lovranu...

6. Dobar večer Bog daj /Muntić - Istra/

7. Kolojani, kolojajte ovde /Zlarin - Dalmacija/

8. Božić ide uz ulicu /Boka kotorska/

Božić u Dalmatinskoj zagori...

9. Božićno kolo /Slunj - Kordun/

10. Cmreki v snegu spiju /Nedelišće - Međimurje/

11. Zdrav Kralj mladi /Čakovec - Međimurje/

Uspomene Franje Kuharića na Božiće djetinjstva

12. Hajdmo 'si k Betlemu /Demerje - Zagrebačko polje/

13. Nebo daj oku... /Rečica - Pokuplje/

14. Srićna noć je prispila /Čajta - južnoaustrijsko Gradišće/

15. Narodi nam se Kralj nebeski

VOKALISTI LADA

Tijekom 2016. nastavit će se uspješna suradnja s Joškom Čaletom na klapskom vokalnom izričaju muškog ansambla. Postepeno će se proširivati klapski repertoar novim glazbenim djelima sakralnog i svejtovnog karaktera te dogovarati samostalni nastupi na susretima klapa, klapskim festivalima ili u drugim prigodama.

Pošto je 2011. Izdan prvi CD *Vokalista LADA* pod nazivom *Za Križem...* u kojem su obrađeni crkveni pučki napjevi korizmenog, marijanskog i božićnog ciklusa, nastavit ćemo s pripremama za snimanje i izdavanje CD-a sa svjetovnim dalmatinskim klapskim napjevima.

Nastavno na uspješnu suradnju s Arheološkim muzejom u Zadru, u sklopu koje smo reslizirali uspješan koncert u sv. Donatu u svibnju 2014., u planu je i zajednički multimedijalni audio-vizualni projekt. Umjetnička je zamisao oplemeniti interijer sv. Donata svjetlosnim instalacijama i 20 minutnom izvedbom *Vokalista LADA*. Premijerna izvedba uključivala bi nastup uživo, a kasnije bi se reproducirala audio snimka koncerta tijekom cijele ljetne sezone. Projekt je trebao zaživiti još prošle godine, ali se nisu pronašla financijska sredstva.

Probe *Vokalista* s Joškom Čaletom odvijat će se dva puta tjedno.

ŽENSKI VOKALNI ANSAMBL – *Ladarice*

Ženski vokalni ansambl pod mentorstvom Bože Potočnika počeo je djelovati 2007., kao nastavak „starih“ *Ladarica*, paralelno s *Vokalistima LADA*, a tijekom 2016. nastavit će s Draženom Kurilovčanom svoj rad na vokalnom usavršavanju i proširivanju repertoara. Probe *Ladarica* odvijat će se tijekom cijele godine s dva termina tjedno, paralelno s radom *Vokalista LADA*. Ansambl će, osim drugih samostalnih izvedbi, nastupiti i na Festivalu kajkavske popevke u Krapini i festivalu *Pjesme Podravine i Podravlja* u Pitomači.

U planu je snimanje promotivnog audio-vizualnog materijala *Ladarica* na nekom od etno lokaliteta u blizini Zagreba, a na tragu uspješnog promotivnog materijala za *Vokaliste LADA* izrađenog u Zadru 2012.

MANJI PROGRAMI KROZ GODINU:

Osim velikih cjelovečernjih koncerata različitih programa i sadržaja LADO će u 2016. održati i cijeli niz manjih nastupa u Zagrebu i Hrvatskoj.

- SLIKE IZ HRVATSKE - REVIJA NARODNIH NOŠNJI je točka koju LADO već godinama uspješno izvodi u različitim prigodama - svečanim akademijama, obljetnicama, sajmovima, turističkim prezentacijama Hrvatske, otvaranjima izložbi, za državni protokol sl.

U reviji - uz pjesmu svirku i ples - sudjeluje cijeli ansambl, i to je svojevrsna šetnja raznim hrvatskim krajevima: Istrom, Primorjem, Međimurjem, Podravinom, Slavonijom, Dalmacijom, Dalmatinskom Zagorom i zagrebačkim Prigorjem. Plesači - manekeni, odjeveni u originalne narodne nošnje izvode kratke fragmente pjesme, svirke i plesa iz onog kraja odakle je i nošnja koju prikazuju. Za određene prigode i namjene priredili smo tri varijante revije različitog sadržaja i trajanja.

- PROMENADNI KONCERT

U okviru dugogodišnje suradnje LADA i Turističke zajednice grada Zagreba, obnovljena je tradicija *Promenadenih koncerata* u *Paviljonu* na Zrinjevcu, gdje Ansambl redovito nastupa s prigodnim programom hrvatskih narodnih pjesama, glazbenom izvedbom starih plesova gradske provenijencije, ali i s novim pjesmama o Zagrebu.

- KRAĆI PLESNI NASTUPI

Plesni programi sastavljeni od jedne do pet koreografija koji se izvode u različitim prigodama: obljetnicama velikih privrednih tvrtki ili institucija, svečanostima, blagdanima, tribinama, promocijama ili turističkim prezentacijama. Tu su također i edukativni nastupi prilagođeni uzrastu djece, praćeni adekvatnim komentarima, u trajanju od 45' (školski sat).

- KRAĆI VOKALNI ILI VOKALNO-INSTRUMENTALNI NASTUPI

Programi u kojima sudjeluje manja grupa pjevača, ženski, muški ili mješoviti folklorni zbor a cappella ili uz pratnju orkestra. U ovu vrstu programa uključit će se i *Ladarice* i *Vokalisti LADA*. Gdjekad se radi o izvedbi jedne pjesme (himna) u posebnim svećanim prigodama, a češće o cijelom nizu glazbenih brojeva u obliku kraćeg koncerta. Izvode se uglavnom u onim prilikama kada na mjestu nastupa nema dovoljno prostora za izvedbu koreografija.

- KRAĆI NASTUPI ORKESTRA

Nastupi prilagođeni manjim prostorima u kojima nema dovoljno mjesta za veliki izvođački korpus. U programu se nastoji prezentirati što više tradicijskih glazbala, ali i bogatstvo i raznolikost hrvatske instrumentalne narodne glazbe.

NOVE KOREOGRAFIJE:

Prvi umjetnički ravnatelj Ansambla LADO prof. Zvonimir Ljevaković postavio je još 1968. godine koreografiju *Zelinski plesovi*. To djelo se iznimno rijetko izvodilo na koncertima ansambla i nikada nije do kraja zaživjelo na standardnom repertoaru. Osim glazbene partiture Bože Potočnika, koja je sačuvana do današnjih dana, nije postojao nikakav koreografski zapis niti filmska ili video snimka. Koreografija se pokušala rekonstruirati po sjećanju starijih članova i ondašnjih asistenata Počeka i Šuline, ali bez uspjeha.

Kako je zelinski kraj vrlo interesantan po plesnoj, ali i glazbenoj folklornoj baštini, dogovorili smo s našim dogododisnjim suradnikom prof. Ivicom Ivankovićem da nam u 2016. postavi koreografiju *Po dolu i gaju, po zelinskom kraju*. Djelo je rezultat autorovih osobnih spoznaja te istraživanja i snimanja u Svetome Ivanu Zelini i okolici, ali i znanja usvojenih na davnim folklornim seminarima na kojima su plesove zelinskoga Prigorja predstavili pokojni dr. Ivan Ivančan (Badija, 1983.) te Ivan Kamenarić (Zagreb, 1988.). Glazbeno-scenski prikaz se dijelom temelji i na osebujnoj folklornoj građi koju i danas njeguju i predstavljaju lokalna zelinska kulturno-umjetnička društva (Zelina, Šulinec). Autor glazbene obrade bi, uz autora koreografije, bio voditelj ladovog orkestra Ansambla LADO, ali i sjajan poznavatelj folkloru zelinskog kraja, Alan Kanski.

U koreografiji bi sudjelovalo 8 plesnih parova iz tzv. *niske* ekipe, a instrumentalna pratnja plesovima bili bi tamburaški sastav, *pilari* uz cimbal i volovski rog.

Za potrebe scenskoga predstavljanja zelinske folklorne građe LADO već posjeduje jednostavne i vrlo lijepe originalne komplete zelinskih muških i ženskih narodnih nošnji.

NOVA GLAZBENA DJELA:

Vokalno-instrumentalni repertoar ansambla obogatit ćemo s nekoliko novih glazbenih djela korizmenog i božićnog ciklusa.

Za Ladarice će se prirediti nekoliko novih glazbenih brojeva.

S Vokalistima LADA uvježbat će se tri autorske pjesme Krešimira Magdića:

- *Sutra će te ponit* i *U zemju latinsku* na tekstove Jakše Fiamenga i *Misao svijeta* na tekst Silvija Strahimira Kranjčevića.

FOLKLORNI CENTAR PRI "LADU"

Folklorni centar je zamišljen kao svojevrsna *Ladova* akademija u kojoj bi mladi zaljubljenici u hrvatsku glazbenu i plesnu tradiciju pod okriljem LADA učili svirati, pjevati i plesati. Započeo je s djelovanjem u rujnu 2003. kroz Studio za tradicijska glazbala.

Studio za tradicijska glazbala djeluje kroz cijelu školsku godinu, a nastava se održava u prostorijama Ansambla LADO dva puta tjedno po dva sata. Voditelj škole je Stjepan Večković, glazbenik našega orkestra - vrsni svirač i graditelj velikog broja aerofonih tradicijskih glazbala.

Od samog početka je interes polaznika bio vrlo velik tako da je u ovo vrijeme kroz Studio za tradicijska glazbala prošlo više od 40 polaznika. Profil polaznika i motivi uključivanja u Studio su bili različiti. Neki su poslani od svojih KUD-ova i folklornih ansambala da usvoje teorijska i sviračka znanja potrebna za kvalitetnije izvođenje folklornih programa tih društava, dok su ostali došli zbog želje da saznaju nešto više o hrvatskim tradicijskim puhačkim glazbalima, te da nauče svirati neko glazbalo.

Ovisno o individualnim potrebama i sklonostima, polaznici su učili sviranje na sljedećim glazbalima: četveroglasne (bilogorske) i peteroglasne (podravske) dude, slavonske gajde, diplica, istarski mih, dalmatinske diplo, hercegovački mih, susački mih, strančica, dvojnice, okarina, šurle i ljerica.

Polaznici koji su uspješno svladali zadane programe svoje sviračko umijeće i stečeno znanje imali su prilike prikazati i pred publikom u okviru javne produkcije u LADU. Tom prilikom polaznicima su dodijeljene i potvrde o uspješno završenom stupnju programa Studija za tradicijska glazbala.

Nekolicina najboljih polaznika je svoje umijeće i stečeno znanje prikazala i u sklopu godišnjih koncerata Ansambla Lado, brojnih smotri folkloru u Hrvatskoj kao što su *Vinkovačke jeseni*, *Šokačko sijelo* u Županji, *Brodsko kolo* u Slavonskom Brodu, a mnogi od njih i dalje vrlo aktivno sudjeluju u radu Hrvatskog gajdaškog orkestra te raznih folklornih ansambala i društava.

Nekadašnji i sadašnji polaznici-gajdaši Studija za tradicijska glazbala u nekoliko su se navrata predstavili publici na godišnjim koncertima LADA pod nazivom.

LADO će tijekom godine pažljivo pratiti sva događanja vezana uz plesno i glazbeno narodno stvaralaštvo, odlaziti će se na terenska snimanja i pohoditi sve važnije smotre izvornog folkloru. Pažnja će se posvetiti i zbivanjima u hrvatskom folklornom amaterizmu ne samo kao monitoring perspektivnih plesača, pjevača, glazbenika i koreografa, već i kroz pružanje umjetničke i stručne pomoći voditeljima amaterskih ansambala. Nastavit će se i suradnja sa Školom za klasični balet - Odjelom za narodne plesove koji je, uz vrhunske amaterske folklorne ansamble, i rasadnik budućih kadrova za Ansambl LADO.